MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKYCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Zahraničná a európska politika v roku 2014

Výročná správa Ministerstva zahraničných vecí
a európskych záležitostí Slovenskej republiky

Zahraničná a európska politika v roku 2014
Výročná správa Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

© Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Bratislava 2015
Všetky práva vyhradené.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
Hlboká cesta 2
833 36 Bratislava 37

Tel.: +421 2 5978 1111 (ústredňa)
Fax: +421 2 5978 3638 (3639)
E-mail: info@mzv.sk
Webstránka: www.mzv.sk

Fotografie na obálke:	Fotodatabáza MZVaEZ SR, Kancelária prezidenta SR, Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, Úrad vlády SR
Ilustračné fotografie:	Audiovizuálny servis Európskej komisie, Fotodatabáza MZVaEZ SR, NATO
Jazyková redaktorka:	Karolína Kašpaříková
Grafické spracovanie, sadzba a tlač:	AEPress, s. r. o.

ISBN 978-80-88726-62-3

Obsah

Predhovory 5

1 Európska politika 13

2 Susedské vzťahy, regionálna a bilaterálna spolupráca 19

3 Bezpečný a demokratický svet 25

4 Ekonomická diplomacia 31

5 Rozvojová spolupráca 37

6 Služba občanom 41

7 Verejná a kultúrna diplomacia 45

8 Moderná a profesionálna zahraničná služba 51

Rok 2014 – rok desiateho výročia členstva SR v EÚ a NATO

„Slovensko je dôležitým partnerom pre Spojené štáty, a to aj prostredníctvom významných inštitúcií ako je EÚ a NATO. Ceníme si našu spoluprácu, od podpory stability v Afganistane až po riešenie výziev ako je energetická bezpečnosť Európy.“

Barrack Obama, prezident Spojených štátov amerických v blahoprajnom liste Andrejovi Kiskovi k zvoleniu za prezidenta SR, 6. júla 2014

„Vaša krajina je svetlým príkladom členstva v EÚ, mladá demokracia, ktorá má za sebou stáročnú históriu, sa stala stabilnou, prosperujúcou krajinou, plnohodnotným členom EÚ.“

Martin Schulz, predseda Európskeho parlamentu, počas galavečera pri príležitosti 10. výročia vstupu SR do EÚ, Bratislava 30. apríla 2014

„Slovenská republika prešla veľmi zásadným procesom modernizácie. Čo sa tu urobilo, urobila slovenská spoločnosť. Najväčšie uznanie za všetko ide Slovákom samotným.“

José Manuel Barroso, predseda Európskej komisie počas návštevy Slovenska, Bratislava 28. apríla 2014

„Moje posolstvo je gratulácia. Urobili ste veľa roboty v zložitom prostredí, ale rovnako stále zostáva množstvo práce urobiť. Počítajte s OECD pri príprave lepších politík pre lepší život na Slovensku.“

Ángel Gurría, generálny tajomník OECD pri príležitosti prezentácie správy OECD o stave ekonomiky SR, Bratislava 5. novembra 2014

Rok 2014 bol v medzinárodných vzťahoch mimoriadne zložitý

Vážení priatelia, som rád, že ste si našli cestu k Výročnej správe Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky za rok 2014, a prejavili tak záujem o našu prácu a výsledky.

V roku 2014 sme si pripomenuli viaceré dôležité udalosti, ktoré zásadným spôsobom formovali identitu a postavenie Slovenska ako rešpektovaného a aktívneho člena medzinárodného spoločenstva. Oslávili sme štvrťstoročie od demokratických zmien na Slovensku, ktoré priniesla Nežná revolúcia, desať rokov nášho členstva v Európskej únii a NATO, ale aj 70. výročie vylodenia spojencov v Normandii a pre nás dejinne kľúčového Slovenského národného povstania.

Z pohľadu medzinárodných vzťahov bol rok 2014 mimoriadne zložitý, a to som použil veľmi diplomatickú formuláciu. Pripomenul nám, že ani dnes nemožno bezpečnosť a stabilitu považovať za samozrejmú ani v našej doposiaľ pomerne pokojnej Európe.

Naopak, ukázal nám nevyhnutnosť zamyslieť sa nad tým, ako efektívnejšie brániť našu bezpečnosť, hodnoty a prosperitu. Takisto sme si uvedomili, že nepriame a asymetrické hrozby môžu v súčasnosti spôsobiť takmer rovnaké škody ako priama silová konfrontácia.

Zásadná kríza u nášho najväčšieho suseda – Ukrajiny – ohrozujúca jeho štátnosť a integritu dominovala zahraničnopolitickým rozhodnutiam nielen v celom regióne strednej a východnej Európy, ale aj v rámci Európskej únie. Konflikt na východe Ukrajiny a anexia Krymu, ktorá bola neprijateľným porušením medzinárodného práva, spochybnili základné zásady, na ktorých stojí dnešné medzinárodné usporiadanie a vzťahy medzi suverénnymi štátmi.

Po rokoch, keď sa bezpečnosť v pomyselnom rebríčku priorít európskych vlád postupne prepadala, sa táto strategická oblasť stala opäť mimoriadne aktuálnou. Výsledkom je, okrem iného, aj náš záväzok zvýšiť do roku 2020 výdavky na našu obranu v úzkej koordinácii s našimi spojencami.

Východisko zo zložitej situácie na Ukrajine vidíme prioritne v diplomatickom dialógu. V tomto kontexte je potrebné vnímať aj naše európske sankcie voči Rusku. Nepovažujeme ich za cieľ, ale nástroj, ktorým sa snažíme dostať Rusko ku konštruktívnejšiemu postoju.

Slovensko dlhodobo podporuje európske smerovanie Ukrajiny. Vidíme v ňom aj časť nášho vlastného príbehu transformácie, ktorá by však nebola možná bez náročného reformného úsilia. Naša solidarita nezostala len pri slovách. V septembri 2014 sme spustili reverzný tok plynu na Ukrajinu, ktorý pokrýva tri štvrtiny dovozu a tretinu celkovej ukrajinskej spotreby plynu. Je to azda najzásadnejší krok k reálnemu zníženiu energetickej závislosti Ukrajiny od Ruska.

Opäť vidíme v tejto pomoci paralelu našich vlastných krokov k energetickej diverzifikácii, ktorú od zimy 2009 cieľavedome posilňujeme. Ďalšiu dimenziu tvorí naša humanitárna pomoc a rozvojové projekty zamerané na odovzdávanie našich konkrétnych transformačných skúseností. V rámci Európskej únie a medzinárodného spoločenstva sme zároveň aktívne iniciovali debatu o potrebe širšej synergie všetkých aktivít podporujúcich reformy na Ukrajine.

Aktivity našej rozvojovej spolupráce smerovali najmä do troch programových krajín *SlovakAid* – Afganistanu, Kene a Moldavska. V oblasti odovzdávania našich skúseností, najmä vo vzťahu k západnému Balkánu

a krajinám Východného partnerstva, je naším najdôležitejším nástrojom Centrum pre odovzdávanie skúseností z integrácie a reforiem (CETIR).

Prvým dňom júla 2014 Slovensko prebralo ročné predsedníctvo vo Vyšehradskej skupine. V4 je už osvedčenou platformou spolupráce s našimi susedmi, v rámci ktorej každý mesiac koordinujeme svoje pozície v rámci EÚ, a tú sme okrem iného využili aj na koordináciu našej podpory Ukrajine. Kľúčovú úlohu zohráva Medzinárodný vyšehradský fond, ktorý je predĺženou rukou prieniku zahraničných politík krajín V4. V minulom roku sa mu podarilo získať viacero donorov z tretích krajín, čo je dôkazom dôvery v efektivitu spoločne nastavenej projektovej podpory.

V európskej politike znamenal rok 2014 najmä voľby do Európskeho parlamentu. Tieto voľby boli prvými, v ktorých mali voliči vplyv aj na zloženie Európskej komisie – jej nový predseda Jean-Claude Juncker bol zvolený ako kandidát víťaznej strany, čo posilnilo jeho postavenie a legitimitu. V súvislosti s Európskou komisiou som osobitne rád, že Maroš Šefčovič bude i nasledujúcich päť rokov pôsobiť v pozícii jej podpredsedu. Tentoraz bude zodpovedný za energetickú úniu, pre Slovensko strategicky dôležitú. Jej budovanie pod jeho vedením naberá konkrétne črty.

O ďalší krok ďalej sme sa posunuli aj pri budovaní hospodárskej a menovej únie. Euro je aj napriek kríze naďalej atraktívne – od 1. januára 2014 nemusíme zamieňať peniaze ani pri cestách do Lotyšska, rovnako ako v Litve, ktorá je v eurozóne od 1. januára 2015.

Na druhej strane, aj v súvislosti s ukrajinskou krízou a celkovým vývojom v postsovietskom priestore počas roku 2014 nás čaká revízia a aktualizácia politiky Východného partnerstva EÚ.

Intenzívnu pozornosť sme venovali aj prípravám nášho prvého predsedníctva v Rade EÚ, ktoré nás čaká v druhej polovici roka 2016. Popri organizačných a logistických prípravách sme odštartovali aj vzdelávacie aktivity s cieľom pripraviť našu štátnu správu na zvládnutie náročných úloh. Prebehli aj prvé stretnutia s partnermi z predsedníckeho „tria“, zamerané na jeho obsahovú stránku a úvodné konzultácie k hľadaniu spoločných priorít.

V oblasti ekonomickej diplomacie sme pokračovali cestou intenzívnej strategickej aj operatívnej komunikácie rezortu s podnikateľmi. Súčasťou tohto trendu je aj skutočnosť, že sme otvorili dvere aktívnejšiemu vstupu slovenskej podnikateľskej komunity do projektov rozvojovej spolupráce.

Pozornosť pútali aj rokovania o *Dohode o transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve* (TTIP) medzi EÚ a USA. Popri enormnom ekonomickom význame by bol podpis tejto zmluvy ďalším upevnením tradičných transatlantických vzťahov.

Čoraz vážnejšou hrozbou prekračujúcou hranice štátov sa stali extrémistické hnutia so svojou mediálne perverznou brutalitou. Ich schopnosť verbovať aj občanov európskych krajín predstavuje spolu s kybernetickým terorizmom jednu z najvážnejších bezpečnostných výziev našej budúcnosti. Príspevkom Slovenska k hľadaniu spôsobov, ako podobným hrozbám čeliť, boli aj naše aktivity v oblasti reformy bezpečnostného sektora na pôde medzinárodných organizácií, najmä OSN a OBSE, kde sme lídrom pracovných skupín, ktoré sa zaslúžili o rast významu tejto témy vo svete.

Musíme opäť nadobudnúť schopnosť vzájomného aktívneho počúvania ako jedinej cesty k dlhodobo udržateľným riešeniam a kompromisom, ktoré sú základným stavebným kameňom multilateralizmu.

Som takisto veľmi rád, že v uplynulom roku rezort a jeho pracovníci napriek dlhodobým šetriacim opatreniam potvrdili svoju vysokú úroveň profesionality a odbornosti, ktorú od nich nielen ja, ale najmä občania Slovenska právom očakávajú. Dôsledne pracujeme na tom, aby ministerstvo bolo transparentnou inštitúciou otvorenou občanom. Preto kladieme osobitný dôraz na ústretovú pomoc našim občanom v zahraničí, ktorá bola aj v uplynulom roku efektívnejšia a modernejšia.

Vážení priatelia, rok 2014 naozaj nebol jednoduchý. Môžeme však konštatovať, že Slovensko si v lepších i horších časoch už roky drží kredit stabilného, dôveryhodného a čitateľného partnera.

V tejto publikácii sa podrobnejšie dozviete, čo všetko sme pre to v roku 2014 urobili.

Prajem Vám užitočné čítanie.

Miroslav Lajčák
podpredseda vlády a minister
zahraničných vecí a európskych záležitostí
Slovenskej republiky

Prezident Andrej Kiska na stretnutí s prezidentom USA Barrackom Obamom počas zasadnutia Valného zhromaždenia OSN, 25. septembra 2014 (Foto: Biely dom)

Predseda vlády Robert Fico na stretnutí s nemeckou kancelárkou Angelou Merkelovou v Bratislave 20. októbra 2014 (Foto: Úrad vlády SR)

Predseda Národnej rady Peter Pellegrini prijal prezidenta Maďarska Jánosa Ádera počas jeho oficiálnej návštevy SR, 10. decembra 2014 (Foto: NRSR/Matúš Zajac)

Za veľký úspech považujem našu komplexnú a systematickú pomoc Ukrajine

Rok 2014 postavil medzinárodné spoločenstvo pred mnohé výzvy, predovšetkým z hľadiska bezpečnosti. Aký bol z vášho pohľadu?

Jednoznačne podporil vnímanie dôležitosti bezpečnosti a mieru. Ozbrojené násilie v susednej krajine, ale aj posilnenie nestability na Blízkom a Strednom východe a v severnej Afrike boli neutíchajúcimi témami. SR podporila kľúčové rozhodnutia Severoatlantickej aliancie pre jej adaptáciu na bezpečnostné výzvy a ich trendy, vrátane prijatia *Akčného plánu pripravenosti* na samite NATO vo Walese v septembri 2014, ako aj rozhodnutie zastaviť pokles výdavkov na obranu.

Podarilo sa nám aj posunúť ďalej medzinárodné chápanie dôležitosti procesov reformy bezpečnostného sektora (SSR). Bezpečnostná rada OSN jednohlasne prijala historicky prvú rezolúciu o SSR (2151/2014). V získaní podpory na jej schválenie sme sa z pozície stáleho spolupredsedu Skupiny priateľov SSR v OSN výrazne angažovali. Na pôde Organizácie o bezpečnosti a spolupráci v Európe (OBSE) sa nám v spolupráci so švajčiarskym predsedníctvom podarilo začať proces formulovania interných postupov OBSE, ktoré by mali viesť k väčšiemu prepojeniu jej aktivít a programov v oblasti SSR. Zároveň sme s podporou viac ako dvadsiatich účastníckych štátov vytvorili skupinu priateľov SSR aj v OBSE.

Jednou z našich snáh je vytvoriť podmienky pre lepšiu koordináciu medzinárodných organizácií pri poskytovaní pomoci krajinám, ktoré majú záujem o reformu svojho bezpečnostného sektora alebo reformu už realizujú. S týmto cieľom sa nám podarilo spoluorganizovať viacero medzinárodných podujatí – panelovú diskusiu počas konferencie GLOBSEC v Bratislave, konferenciu o možnostiach spolupráce OSN a OBSE v oblasti SSR vo Viedni pod slovensko-švajčiarskou záštitou, odborný seminár k vypracovaniu interných smerníc OBSE pre SSR v Bratislave, a najmä Africké fórum o SSR v Addis Abebe pripravené v spolupráci s Africkou úniou, EÚ a OSN.

Ktoré aktivity slovenskej diplomacie by ste vyzdvihli, kde vo svete bolo Slovensko podľa vás v roku 2014 osobitne prítomné?

Ako priateľ Ukrajiny, ktorý má eminentný záujem o diplomatické a mierové riešenie krízy, sme sa usilovali o zintenzívnenie pomoci pri stabilizácii bezpečnostnej, hospodárskej, finančnej a sociálnej situácie krajiny. Želáme si, aby naša susedná krajina bola silná, demokratická a prosperujúca. SR spolu s krajinami V4, ako aj inými partnermi poskytovala, a naďalej je pripravená poskytovať pomoc Ukrajine a podeliť sa s ňou o svoje skúsenosti z transformačného a reformného procesu.

Poskytli sme materiálnu a finančnú pomoc sýrskym utečencom, ktorá bola doplnená o pomoc irackým vnútorným presídlencom unikajúcim do bezpečia pred prenasledovaním tzv. Islamským štátom v Iraku a Levante (ISIL). Systematicky sme – čo bolo rovnako potvrdené aj mojou návštevou – upevňovali vzťahy s Egyptom, ktorý považujeme za dôležitého garanta stability a bezpečnosti celého regiónu. Náš rezort uskutočnil viaceré návštevy aj na africkom kontinente, v mojom konkrétnom prípade to boli bilaterálne návštevy Mozambiku a Sudánu.

Rok 2015 bude mať prívlastok rozvojový. Sme naň pripravení?

Rok 2015 bude z hľadiska rozvojovej spolupráce skutočne výnimočný. Medzinárodné spoločenstvo vyhodnotí výsledky pätnásťročného úsilia pri napĺňaní Miléniových rozvojových cieľov, a zároveň vyvrcholia rokovania o trvalo udržateľných rozvojových cieľoch po roku 2015. To nie sú výzvy len pre rezort diplomacie, ale pre všetky ministerstvá. O rozvojovej agende po roku 2015 sa na Slovensku intenzívne diskutuje, precizujú sa naše pozície a SR bude aj naďalej aktívnym účastníkom medzinárodných rokovaní. Druhým výnimočným momentom roku 2015 je, že bude Európskym rokom rozvoja, ktorý vyhlásila Únia. Na Slovensku sa uskutoční celý rad podujatí, ktoré budú unikátnou príležitosťou na priblíženie rozvojových aktivít EÚ a SR širokej verejnosti.

Rok 2014 bol náročný a mimoriadne turbulentný aj z pohľadu humanitárnych kríz, ale slovenská rozvojová pomoc v ňom obstála. Uplynulý rok dôkladne preveril našu schopnosť rýchlo a pružne reagovať na krízy vo svete. Za veľký úspech považujem našu komplexnú a systematickú pomoc Ukrajine. V krátkom čase sa nám podarilo odpovedať na potreby nášho východného suseda, a to aj vďaka úzkej spolupráci s rezortmi vnútra, obrany a zdravotníctva. Pomoc presiahla 800 000 eur a zahŕňala široké spektrum aktivít od liečebných pobytov pre obete konfliktu až po odovzdávanie transformačných skúseností. Príjemne ma prekvapila pozitívna odozva zo strany slovenských podnikateľských subjektov, ktoré napríklad poskytli farmaceutické výrobky pre ukrajinský Červený kríž v hodnote 75 000 eur. Ako som spomenul, zapojili sme sa aj do riešenia kritickej situácie sýrskych utečencov či do boja proti ebole, a popri tom sme napĺňali naše rozvojové ciele v desiatich prioritných krajinách *SlovakAid*.

Čo podľa vás priniesol rok 2014 v oblasti ekonomickej diplomacie?

Po minulých rokoch, keď bolo našou snahou nasmerovať aktivity ministerstva na konkrétne potreby a podnety slovenskej podnikateľskej komunity, sme sa zamerali aj na diverzifikáciu obchodných aktivít do teritórií mimo EÚ, predovšetkým na krajiny s vysokým potenciálom rastu vývozu. Súčasťou tohto prístupu bola aj podpora rozvoja znalostnej ekonomiky, internacionalizácie slovenskej vedy, výskumu a inovácií.

Ministerstvo sa organizačne podieľalo na zabezpečení podnikateľských fór spojených s návštevami najvyšších predstaviteľov krajiny (Malta, Slovinsko, Česká republika), Podnikateľského fóra Slovensko – Veľká Británia, ale aj Slovensko-rakúskeho biznis fóra. V spolupráci so Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou sme pokračovali v budovaní otvoreného dialógu s desiatimi najväčšími slovenskými exportérmi a realizácii už tradičných okrúhlych stolov s francúzskymi a nemeckými investormi v SR za účasti predsedu vlády a ďalších ministrov. V rámci ciest ministra Miroslava Lajčáka sa realizovali podnikateľské misie do Spojených arabských emirátov, Pakistanu, Singapuru, Mjanmarska a Vietnamu. Moje návštevy v Egypte, Sudáne a Saudskej Arábii mali silnú ekonomickú dimenziu. Taktiež boli podpísané memorandá o spolupráci v oblasti ekonomickej diplomacie s Moldavskom a Českou republikou.

Na vonkajších ekonomických vzťahoch Slovenska sa čiastočne odrazila aj kríza na Ukrajine. Jednou z hlavných aktivít nášho rezortu bolo reflektovať geopolitický vývoj v našom východnom susedstve, ktorý sa premietol do koordinovaného zavedenia sankčného režimu voči Ruskej federácii. V tejto komplikovanej situácii bolo prirodzenou úlohou ministerstva minimalizovať negatívne vplyvy na naše hospodárstvo, a zároveň zachovať naše tradičné obchodné vzťahy s danými krajinami.

Všetky naše kroky smerujú k tomu, aby sme sa „európskeho kormidla“ zhostili dôstojným spôsobom

Ktoré témy pútali počas minulého roka v európskej agende asi najväčšiu pozornosť?

V zahraničnopolitickej agende jednoznačne dominovala téma Ukrajiny a s ňou súvisiaca otázka sankcií voči Rusku. Bol to extrémne náročný rok, ktorý, bohužiaľ, nepriniesol želané riešenie a úľavu ani na jednej strane. EÚ sa v tejto otázke výrazne angažovala a využívala všetky dostupné nástroje na zmiernenie konfliktu, vrátane ekonomických sankcií.

EÚ prechádzala počas tohto roka aj formovaním nových inštitúcií – Európskej komisie a Európskeho parlamentu po voľbách v máji 2014, ktoré vytvorili predpoklady na posun európskej agendy v ďalších piatich rokoch.

Okrem týchto výziev boli diskusie na najvyššej úrovni venované aj parametrom nového rámca pre energetickú a klimatickú politiku EÚ do roku 2030. Z pohľadu krajiny s relatívne vysokým podielom priemyslu na HDP išlo o veľmi významnú tému. Únia rozhodovala o tom, ako ambiciózne nastaví svoje ciele v oblasti znižovania emisií, podpory obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti na ďalšie desaťročné obdobie. Aj vďaka spoločnému postupu s ostatnými krajinami V4 sa podarilo dospieť k vyváženej dohode, ktorá zahŕňa viaceré finančné nástroje na pokrytie dodatočných zvýšených investícií pre menej bohaté členské štáty. Boli prijaté aj nástroje na zachovanie konkurencieschopnosti priemyslu EÚ.

Slovensko má za sebou prvú polovicu predsedníctva vo Vyšehradskej skupine. Ktoré dôležité momenty z predchádzajúcich šiestich mesiacov budú mať vplyv na smerovanie spolupráce krajín V4?

SR sa zhostila funkcie lídra vo V4 veľmi aktívne. Prvý polrok na čele Vyšehradskej skupiny odrážal zvolené motto Dynamický Vyšehrad pre Európu a svet. Frekvenciu stretnutí a diskusií počas prvých mesiacov nášho predsedníctva hodnotíme ako vysokú a úspešnú. Zo zahraničnopolitickej agendy by som rád vyzdvihol pragmatické využívanie formátu V4+ na prehĺbenie spolupráce s tretími partnermi a nepochybne promptnú reakciu V4 na situáciu na Ukrajine. V sektorových politikách možno hovoriť o pokroku v dlhodobých prioritách (energetika, obrana, doprava). Počas decembrového samitu premiérov krajín V4 bola prijatá deklarácia o prehĺbení obrannej spolupráce. Iniciovali sme expertnú diskusiu o regionálnom pláne preventívnych a núdzových opatrení pre zásobovanie trhu V4 plynom s cieľom zabezpečiť dostatočnú energetickú bezpečnosť regiónu. Za zmienku stojí aj snaha urýchliť proces zriadenia Vyšehradského patentového inštitútu. Novú oblasť spolupráce krajín V4 vidíme aj v digitálnej agende. Impulz na využitie spoločného potenciálu krajín V4 v tejto oblasti dáva práve slovenské predsedníctvo. Teší nás pozitívna reakcia partnerov a prejavený záujem pracovať s témou, ktorá môže výrazne ovplyvniť konkurencieschopnosť a zamestnanosť na úrovni V4.

V4 predsedáme už po štvrtýkrát. Máme pred sebou prvé predsedníctvo v EÚ. Pomôžu nám v druhom polroku 2016 opakovane získané skúsenosti v rámci vyšehradského predsedníctva?

O tom som jednoznačne presvedčený. Aj preto nazývame predsedníctvo vo V4 malým predsedníctvom; koordinujeme spoločné pozície štyroch krajín v európskych otázkach, pripravujeme pozičné dokumenty a snažíme sa nachádzať konsenzus medzi členmi V4. Zároveň komunikujeme s rôznymi tretími

partnermi, najmä európskymi, a s nimi hľadáme názorové prieniky v otázkach spoločného záujmu. Takéto skúsenosti určite zúročíme počas nášho predsedníctva v EÚ.

Naše historicky prvé predsedníctvo v Rade EÚ sa blíži, prípravy vstúpili do rozhodujúcej fázy. Zaručia nám dôstojné zvládnutie predsedníckej úlohy?

Všetky naše kroky smerujú k tomu, aby sme sa „európskeho kormidla" zhostili dôstojným spôsobom, a popritom pozitívne prezentovali Slovensko, jeho úspešný príbeh i ľudí. Naštartovali sme spoluprácu v rámci predsedníckeho tria (Holandsko – Slovensko – Malta), pripravili sme transparentný a hospodárny rozpočet a spustili sme proces transformácie budovy Reduty na hlavné dejisko predsedníckych podujatí u nás. Zároveň sme budovali zázemie kvalitne pripravených zamestnancov, ktorí budú zastupovať nielen Slovensko, ale celú európsku 28. Tohtoročnú prípravu sústredíme aj na prípravu obsahových priorít slovenského predsedníctva. Treba povedať, že „európska loď" má svoj kurz a náš predsednícky program ho musí rešpektovať. Samozrejme, je priestor aj pre našu víziu Únie. Vytvárame ju postupne v intenzívnej diskusii s jednotlivými ministerstvami, ale aj s verejnosťou na pôde Národného konventu o EÚ. Predsedníctvo vnímame ako projekt celospoločenského významu i celospoločenského vlastníctva.

A čo vzťah k širšej verejnosti na Slovensku počas predsedníctva v EÚ?

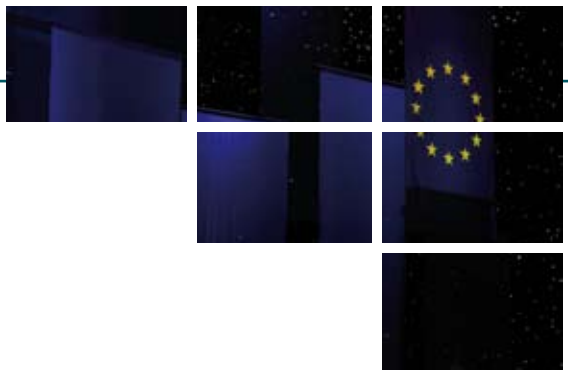
V minulom roku sme rozbehli prípravy komunikačnej stratégie. Predsedníctvo predstavuje komunikačnú výzvu bezprecedentných rozmerov. Platí to o komunikácii smerom k zahraničným médiám a verejnosti, pretože Slovensko bude „hlasom" 28 členských štátov EÚ. A súčasne to platí o komunikácii smerom k domácim médiám a verejnosti, lebo témy EÚ sú často vnímané ako „zahraničné" a ťažšie si získavajú mediálnu i všeobecnú pozornosť. Vo vzťahu k domácemu prostrediu sme si vytýčili dve hlavné ambície. Po prvé, viditeľnú a pozitívnu prezentáciu predsedníctva v zmysle akéhosi spoločného vlastníctva a pútavosti. Predsedníctvo nevnímame ako projekt elít, politikov, diplomatov či úradníkov. Chceme, aby verejnosť cítila, že aj my sme Brusel, aj my sme EÚ. S tým súvisí naša druhá ambícia. Podnietiť záujem verejnosti – osobitne mladých ľudí – o jednotlivé politiky EÚ a o to, čím môže Slovensko prispieť. O tom, že to myslíme vážne, svedčia aj konkrétne kroky rezortu diplomacie. Ponúkneme napríklad desiatky dočasných pracovných príležitostí pre prevažne mladých ľudí, aby neboli len „divákmi" predsedníctva, ale aj jeho aktívnymi účastníkmi.

Aký rok 2015 z hľadiska európskej agendy môžeme očakávať?

Bude rokom, počas ktorého budú už naplno fungovať novo schválené inštitúcie EÚ – Európska komisia a Európsky parlament. Od Európskej komisie sa začiatkom roka očakáva predstavenie návrhu na vznik energetickej únie. Slovensko sa bude aktívne podieľať na jej formovaní. Aj pre vývoj udalostí v našom bezprostrednom susedstve považujeme za jeden zo základných elementov celkovej bezpečnosti, stability a prosperity členských štátov Európskej únie otázku energetickej bezpečnosti. Zaujímavé bude aj ďalšie smerovanie diskusie o podpore hospodárskeho rastu v EÚ po tom, ako koncom roka 2014 predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker predstavil nový investičný plán pre Európu v hodnote 315 miliárd eur. V júni očakávame na samite lídrov EÚ významnú diskusiu k digitálnej agende, čo je téma, v ktorej máme ambíciu výraznejšie sa profilovať. Rok 2015 bude bohatý nielen na európsku agendu. Máme pred sebou posledných šesť mesiacov predsedníctva vo V4. V júni sa uskutoční samit predsedov vlád V4, ktorý zhodnotí naše pôsobenie počas posledného roka. V rámci prípravy slovenského predsedníctva v Rade EÚ sa zásadne posunieme v obsahovej príprave. Spolu s Holandskom a Maltou sa budeme podieľať na príprave programu predsedníckeho tria a zadefinujeme aj rámcové priority slovenského predsedníctva.

V roku 2014 sme si pripomenuli 10. výročie nášho vstupu do Európskej únie
(Foto: MZVaEZ SR)

1 Európska politika

V priebehu roka 2014 SR úspešne napĺňala svoju ambíciu byť aktívnym a konštruktívnym partnerom v rokovaniach na úrovni EÚ. V máji si pripomenula 10. výročie vstupu do EÚ, konali sa voľby do Európskeho parlamentu, a následne sa sformovala nová Európska komisia, ktorá od 1. novembra začala vykonávať svoj mandát. Ministerstvo v spolupráci s ďalšími rezortmi vypracovalo komplexnú *Hodnotiacu správu o desiatich rokoch členstva SR v EÚ*, ktorú schválila vláda 30. apríla 2014.

Voľby do Európskeho parlamentu na Slovensku nepriaznivo poznamenala rekordne nízka účasť voličov – na úrovni 13,05 %. Napriek aktivitám zameraným na zvýšenie informovanosti občanov o európskych záležitostiach sa potvrdilo, že vyššia informovanosť voličov negarantuje automaticky vyššiu účasť na voľbách. Vo všeobecnosti je v slovenských podmienkach citeľná potreba väčšej previazanosti európskych a národných tém, ako aj poskytnutia väčšieho priestoru na ich prezentáciu vo verejnoprávnych médiách.

Po voľbách do Európskeho parlamentu v máji 2014 bolo z pohľadu SR hlavnou prioritou vytvorenie silnej a efektívnej Európskej komisie, ktorá zabezpečí kontinuitu v procese pokrízovej stabilizácie EÚ a plnenie politických priorít v súlade so *Strategickým programom pre Úniu v časoch zmien*, ktorý členské krajiny EÚ schválili na samite v júni. Nový predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker predstavil niekoľko zmien, ktorými chce zefektívniť jej činnosť. Jednou z nich je vytvorenie projektových tímov komisárov, ktorí budú koordinovať svoje aktivity v prierezových oblastiach tak, aby bolo možné dosiahnuť synergický efekt a lepšie výsledky. Z pohľadu SR hodnotíme veľmi pozitívne to, že slovenský nominant Maroš Šefčovič opätovne obsadil post podpredsedu Európskej komisie, tentoraz so zodpovednosťou za energetickú úniu.

Eurozóna sa rozrástla o Lotyšsko a k jej stabilizácii prispelo aj úspešné ukončenie ozdravovacieho programu v Portugalsku a jeho návrat na finančné trhy. V priebehu roka 2014 pokračovala implementácia ozdravovacích programov v Grécku a na Cypre. V rámci pokračujúcej diskusie o tzv. štyroch pilieroch posilnenej hospodárskej a menovej únie (bankovej únii, fiškálnej únii, hospodárskej únii a demokratickej legitimite EÚ) SR formuluje svoje pozície na základe princípov zodpovednosti a solidarity, pričom podmienkou pre solidárny prístup je dôsledné plnenie prijatých záväzkov na strane členských krajín, ako aj na úrovni EÚ.

Vo voľbách do Európskeho parlamentu sa prvýkrát uplatnil koncept tzv. „Spitzenkandidaten", umožňujúci, aby bol volebný líder strany, ktorá vyhrala voľby, navrhnutý ako nový predseda Európskej komisie. Voliči tak nepriamo rozhodovali aj o osobe predsedu Európskej komisie
(Foto: Európska únia)

Od 1. novembra 2014 vedie novú 28-člennú Európsku komisiu luxemburský expremiér Jean-Claude Juncker. Slovenský zástupca v Európskej Komisii Maroš Šefčovič získal post podpredsedu Komisie a je zodpovedný za energetickú úniu
(Foto: Európska únia)

Najväčší pokrok sa dosiahol v oblasti bankovej únie. V priebehu roka 2014 sa podarilo úspešne ukončiť komplexné hodnotenie bánk pôsobiacich v SR, a to bez potreby zvýšenia kapitálu, spustiť jednotný mechanizmus dohľadu a dohodnúť jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií bánk.

Na vnútroštátnej úrovni ministerstvo pokračovalo v koordinácii európskej agendy s cieľom zlepšovať

Na záver plenárneho zasadnutia Národného konventu o EÚ odovzdal Miroslav Lajčák Zlaté plakety ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR deviatim osobnostiam, ktoré pomáhali Slovensku pri prístupových rokovaniach do EÚ, 6. mája 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

spoluprácu s rezortmi, s parlamentom či s predstaviteľmi mimovládneho sektora. Chceme tak skvalitniť proces tvorby pozičných dokumentov aj kvôli výkonu slovenského predsedníctva v Rade EÚ v druhom polroku 2016.

Pracovný program novej Európskej komisie zverejnený v decembri 2014 vychádza z jej už avizovaných priorít. Na prvý pohľad je triezvy a realistický – prináša menší počet nových iniciatív ako v minulosti. Taktiež sa snaží objektívne zhodnotiť stav už predložených návrhov a stanoviť ďalšie kroky Komisie. S načrtnutými prioritami a celkovým zámerom v jednotlivých oblastiach sa SR stotožňuje a víta väčšinu z iniciatív Komisie.

Vo svojich aktivitách pokračovala na Slovensku diskusná platforma o európskych témach – Národný konvent o EÚ. Diskusia bola venovaná perspektívam v oblasti prehlbovania integrácie EÚ, zhodnoteniu desiatich rokov členstva v EÚ a výzvam pre SR v súvislosti s výkonom predsedníctva v Rade EÚ. Prvá fáza konventu vyvrcholila plenárnym zasadnutím v máji 2014, ktoré predstavilo odporúčania jednotlivých pracovných skupín vláde a verejnosti. Druhá fáza pokračuje v ďalšom období v dvoch pracovných skupinách: Súčasné výzvy pre Európu – prehlbovanie integrácie a jej perspektívy a Slovenské predsedníctvo v Rade EÚ.

Investície, reformy, rast a zamestnanosť predstavovali aj v roku 2014 hlavné výzvy na národnej, ako aj na európskej úrovni. SR je od svojho vstupu do EÚ čistým príjemcom finančných prostriedkov z fondov EÚ v rozsahu viacročného finančného rámca, keď takmer 80 % všetkých verejných investícií na Slovensku je financovaných z rozpočtu EÚ. SR sa medzi prvými členskými štátmi v spolupráci s Európskou komisiou podarilo prijať a schváliť všetky strategické dokumenty – *Partnerskú dohodu o využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v rokoch 2014–2020 a operačných programov*. Tieto programy umožnia Slovensku spustiť novú generáciu programov a investovať do prioritných oblastí ako zamestnanosť, vzdelávanie, infraštruktúra v doprave, životné prostredie, zdravotníctvo, energetika, a na podporu malých a stredných podnikov, výskumu a inovácií.

Koncom roka 2014 predstavil predseda Komisie Jean-Claude Juncker balík opatrení v oblasti zamestnanosti, rastu a investícií, tzv. Investičný plán pre Európu, ktorý vyzýva na mobilizáciu dodatočných súkromných a verejných zdrojov na prioritné investičné projekty pre obdobie 2015 – 2017, ako aj zlepšenie investičného prostredia v Európe. Nosným nástrojom tejto iniciatívy bude Európsky fond pre strategické investície (EFSI), ktorý má poskytovať investície do dopravnej,

energetickej a telekomunikačnej infraštruktúry a malých a stredných podnikov.

SR sa dôsledne držala dohodnutých princípov rozpočtovej zodpovednosti. Vďaka úspešnému konsolidačnému úsiliu bola voči SR ukončená procedúra nadmerného deficitu v hodnoteniach rozpočtov a bola zaradená do skupiny piatich členských štátov, ktorých rozpočty sú plne v súlade s *Paktom stability a rastu*.

Jednou z kľúčových oblastí záujmu SR na pôde EÚ bol *Rámec pre energetickú a klimatickú politiku do roku 2030*. Aj vďaka spoločnému postupu s ostatnými krajinami V4 sa z pohľadu SR na októbrovom zasadnutí Európskej rady podarilo dospieť k vyváženej dohode o klimatických cieľoch v porovnaní s predchádzajúcim obdobím. Dohoda zahŕňa finančné nástroje na pokrytie dodatočných zvýšených investícií pre chudobnejšie členské štáty (pod 60 % priemeru HDP EÚ) aj pre veľkých znečisťovateľov. Tieto nástroje pomôžu modernizovať energetický sektor, zvyšovať energetickú efektívnosť a financovať priemyselné inovácie, čo je pre Slovensko ako krajinu s vysokým podielom priemyselnej produkcie na HDP osobitne dôležité.

SR plne podporuje dobudovanie vnútorného energetického trhu EÚ, ktorý je predpokladom pre plnenie európskych cieľov v oblasti energetiky. Aj preto v roku 2014 pokračovali intenzívne práce na zvyšovaní energetickej bezpečnosti krajiny, napr. prepojením plynárenských sietí medzi Slovenskom a Maďarskom. Začiatok jeho komerčnej prevádzky bol plánovaný na prvú polovicu roka 2015.

Slávnostného podujatia v Bratislave sa pri príležitosti 10. výročia vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie zúčastnil aj predseda Európskeho parlamentu Martin Schulz, 30. apríla 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

Príprava predsedníctva SR v Rade EÚ

Intenzívne pokračovala príprava predsedníctva SR v Rade Európskej únie (SK PRES) v roku 2016. Na personálnej úrovni sa začalo posilňovanie všetkých ústredných orgánov štátnej správy, ktoré budú súčasťou SK PRES, a zároveň bola v rámci odbornej prípravy spustená prvá časť jazykového vzdelávania pre zamestnancov štátnej správy.

Okrem personálnej prípravy sa kládol dôraz aj na organizačno-logistické zabezpečenie SK PRES, vrátane priestorových a technických riešení hlavných konferenčných priestorov (Reduta, historická budova Národnej rady SR, Hotel Bôrik), prípravy verejných obstarávaní na dopravné, cateringové a ubytovacie služby pre delegátov a nastavenia technických požiadaviek a parametrov telekonferenčného a akreditačného systému.

V septembri vláda SR schválila rozpočet SK PRES na rok 2015 a jeho východiská na roky 2016 a 2017, čím boli formálne zarámcované hlavné oblasti finančného zabezpečenia predsedníctva.

Z iniciatívy SR sa na jar 2014 uskutočnili v Bratislave prvé konzultácie s partnermi z krajín predsedníckeho tria – Holandska a Malty. Tie pokračovali na jeseň v Amsterdame, kde sa prerokovali potenciálne oblasti spolupráce v rámci prípravy predsedníctva a otvorili rokovania o prioritách krajín tria a tematických prienikoch.

V neposlednom rade boli v oblasti prezentácie a komunikácie pripravené podklady mediálnej stratégie SK PRES, ktoré budú spracované do podrobného komunikačného manuálu. Ďalej sa pripravuje aj verejná súťaž na logo a spustili sa práce na internetovej prezentácii a mobilnej aplikácii.

Východné partnerstvo

Východné partnerstvo EÚ predstavovalo aj v roku 2014 jednu z nosných zahraničnopolitických priorít SR. Na európskej úrovni mu v prvej polovici roka dominovali témy prípravy podpisu asociačných dohôd, vrátane dohôd o prehĺbenej a komplexnej zóne voľného obchodu (DCFTA) medzi EÚ a Gruzínskom, Moldavskom a Ukrajinou. Ich podpis na júnovom zasadnutí Európskej rady je najzásadnejším výsledkom Východného partnerstva za päť rokov jeho existencie.

V druhej polovici roka sa hlavná pozornosť zamerala na ratifikáciu asociačných dohôd – SR ich ratifikovala 21. októbra 2014 – a ich predbežnú implementáciu. Vstupom DCFTA do platnosti získajú EÚ, jej členské a partnerské štáty predovšetkým liberalizovaný prístup k novým trhom a obchodným príležitostiam nielen znížením dovozných ciel, ale najmä odstránením netarifných prekážok v obchode. Vzhľadom na politickú situáciu sa na žiadosť **Ukrajiny** po rokovaniach

s EÚ odložila účinnosť DCFTA o jeden rok, t. j. do 1. januára 2016.

Ďalším úspechom bolo dosiahnutie výrazného pokroku v oblasti mobility, kde Moldavsko ako prvý štát Východného partnerstva dosiahlo úplné zrušenie vízovej povinnosti. Občania Moldavska môžu od 28. apríla 2014 voľne cestovať v rámci schengenského priestoru po dobu 90 dní. Gruzínsko a Ukrajina vstúpili do druhej fázy implementácie programov vízovej liberalizácie.

Významným negatívom, s ktorým sa spoločná politika EÚ v regióne stretla, je silný vonkajší tlak (politický, hospodársky i vojenský). Jeho cieľom je oslabiť a zastaviť procesy Východného partnerstva. Vyústil až do anexie ukrajinského Krymu Ruskou federáciou a do rozpútania ozbrojeného konfliktu v juhovýchodných regiónoch Ukrajiny.

Moldavsko patrí k prioritám slovenskej zahraničnej politiky v rámci Východného partnerstva a Slovensko zas patrí k najaktívnejším podporovateľom jeho eurointegračných ambícií. SR podporuje reformné procesy v krajine vo viacerých oblastiach, osobitne pri organizácii informačnej kampane o EÚ. Počas nej vycestovalo do Moldavska množstvo odborníkov zo slovenskej štátnej správy či súkromného alebo mimovládneho sektora, ktorí prezentovali skúsenosti SR z transformácie.

Dôležitosť, ktorú SR Moldavsku pripisuje, podčiarkuje aj skutočnosť, že patrí medzi tri programové krajiny slovenskej rozvojovej pomoci a medzi štátmi je podpísaná i dohoda o rozvojovej spolupráci.

Minister Miroslav Lajčák spolu s gruzínskou partnerkou Maiou Pandžikidzeovou slávnostne otvorili zastupiteľský úrad SR v Tbilisi 8. apríla 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

Medzi krajinami južného Kaukazu má SR tradične najintenzívnejšie bilaterálne vzťahy s **Gruzínskom**. Na jar otvorilo Slovensko za účasti ministra Miroslava Lajčáka svoj zastupiteľský úrad v Tbilisi. Patríme k aktívnym podporovateľom ambícií Gruzínska integrovať sa do európskych a euroatlantických politických, ekonomických a bezpečnostných štruktúr. V tomto smere bol rok 2014 pre Gruzínsko veľmi úspešný; v júni podpísalo *Asociačnú dohodu* s EÚ, vstúpilo do druhej, implementačnej fázy *Akčného plánu vízovej liberalizácie s EÚ* a na septembrovom samite NATO vo Walese získalo tzv. substantívny balíček, ktorým sa NATO zaviazalo k užšej spolupráci s Gruzínskom.

Vo vzťahu k **Arménsku** sa SR napriek rozhodnutiu krajiny vstúpiť do Eurázijskej hospodárskej únie i naďalej zasadzuje za intenzívnu komunikáciu, ktorej cieľom je špecifikovať možnosti ďalšej spolupráce. Dôležitým partnerom v regióne je aj **Azerbajdžan**, osobitne z hľadiska energetickej bezpečnosti.

S **Bieloruskom** sme v roku 2014 uskutočnili rozhovory na úrovni ministrov zahraničných vecí a konzultácie štátneho tajomníka s bieloruskou partnerkou. Konštruktívny prístup Bieloruska po samite Východného partnerstva vo Vilniuse spojený s prepustením väčšiny politických väzňov prispel k zlepšeniu vzťahov s EÚ. Osobitne tomu napomohla bieloruská pozícia v ukrajinskej kríze a mediátorská iniciatíva Minska v konflikte na juhovýchode Ukrajiny. EÚ na tieto ústretové kroky zareagovala redukciou sankčného zoznamu a pripravenosťou rokovať o zjednodušení vízových procedúr.

Západný Balkán

Slovensko patrí dlhodobo medzi najsilnejších podporovateľov eurointegračných ambícií krajín západného Balkánu a platilo to aj v roku 2014. V oblasti bilaterálnych vzťahov sa popri aktívnom politickom dialógu kládol dôraz na zintenzívnenie vzájomne výhodnej hospodárskej spolupráce.

SR aktívne presadzovala a podporovala politiku rozširovania EÚ a NATO, ako aj reformné snahy krajín regiónu, ktoré prispejú k zvýšeniu stability, demokracie a prosperity nielen regiónu, ale aj celého európskeho kontinentu. Aj vďaka aktívnej podpore SR došlo v januári 2014 k otvoreniu prístupových rokovaní EÚ so **Srbskom**. V prípade Kosova nedošlo zo strany SR

k zmene pozície v otázke jeho uznania, čo však nie je prekážkou pre rozvoj iniciatív, ktoré sú v súlade s európskou perspektívou regiónu (napr. v oblasti rozvojovej spolupráce či nárast intenzity bilaterálnych kontaktov). Podporovali sme dialóg medzi Belehradom a Prištinou sprostredkovaný EÚ.

SR patrila medzi štáty, ktoré sa zasadzovali za zachovanie dynamiky prístupového procesu **Čiernej Hory** do EÚ, podnecovanie reformných procesov prostredníctvom otvárania ďalších štyroch negociačných kapitol, ako aj podporu prístupového procesu do NATO.

Rozhodnutie o udelení kandidátskeho štatútu **Albánsku** vnímame ako spravodlivé ocenenie reformného úsilia a aktivít albánskej vlády v oblasti boja proti korupcii a organizovanému zločinu. Konkrétnym príspevkom zo strany SR k verejnej diskusii na európske témy v Albánsku bola podpora projektu Národný konvent o EÚ.

Snahou slovenskej diplomacie bolo posunúť vpred na eurointegračnej ceste aj Bosnu a Hercegovinu a Macedónsko. V prípade **Bosny a Hercegoviny** bola v centre pozornosti podpora socio-ekonomických reformných procesov, zriadenie koordinačného mechanizmu a zlepšenie efektivity a fungovanie inštitúcií na všetkých úrovniach. Integračný úspech **Macedónska** je závislý najmä od rozvoja dobrých susedských vzťahov, a predovšetkým konštruktívneho posunu pri riešení sporu o názov štátu s Gréckom.

V rámci predsedníctva SR vo V4 a v spolupráci s Justičnou akadémiou SR sa v Omšení zorganizovalo

Minister Miroslav Lajčák vystúpil v úvodnom paneli Chorvátskeho fóra 2014 EÚ integrácia západného Balkánu: Podobnosti a rozdiely, ktorý moderoval redaktor týždenníka *The Economist* Tim Judah, Dubrovnik 11. júla 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

expertné stretnutie zamerané na odovzdávanie skúseností v oblasti právneho štátu za účasti nominantov ministerstiev spravodlivosti jednotlivých krajín západného Balkánu.

Koncom októbra 2014 sa v Bratislave uskutočnilo tradičné stretnutie ministrov zahraničných vecí krajín V4 a západného Balkánu, ktorého sa zúčastnili aj nová vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Federica Mogherini a rakúsky spolkový minister pre Európu, integráciu a zahraničné veci Sebastian Kurz. Aj toto stretnutie potvrdilo pozíciu západného Balkánu ako priority politiky rozširovania EÚ. Dôkazom úspešného pôsobenia krajín V4 v regióne bolo i vytvorenie Západobalkánskeho fondu so sídlom v Tirane, ktorého inšpiráciou bol Medzinárodný vyšehradský fond.

Predseda vlády Robert Fico pri prijatí srbským kolegom Ivicom Dačićom počas oficiálnej návštevy Srbska, 24. januára 2014 (Foto: Úrad vlády SR)

SLOVAK PRESIDENCY
2014/2015 OF THE VISEGRAD GROUP

DYNAMIC VISEGRAD

MINISTRY OF FOREIGN
AND EUROPEAN AFFAIRS
OF THE SLOVAK REPUBLIC

Logo predsedníctva SR vo V4 bolo vybrané z návrhov v rámci súťaže talentovaných vysokoškolských študentov. Tento spôsob výberu loga bol zvolený s cieľom propagovať V4 a dostať ju čo najviac do povedomia mladých ľudí. Do súťaže o návrh loga sa zapojilo až okolo 70 študentov

2 Susedské vzťahy, regionálna a bilaterálna spolupráca

Slovenská republika prevzala 1. júla 2014 už po štvrtý raz ročné predsedníctvo vo Vyšehradskej skupine s mottom Dynamický Vyšehrad pre Európu a svet. Hlavnými cieľmi slovenského predsedníctva je prezentovať V4 ako úspešný región s výhľadom ekonomického rastu, plniť dlhodobé strategické priority v oblasti energetiky, dopravy a obrannej spolupráce, ako aj posilňovať „značku" V4 smerom navonok. Aktívnu prvú polovicu nášho predsedníctva potvrdzujú viaceré stretnutia na úrovni ministrov zahraničných vecí vo formáte V4 plus – V4 + Kórejská republika, V4 + západný Balkán za účasti vysokej predstaviteľky EÚ pre zahraničnú politiku Federicy Mogheriniovej a ministra zahraničných vecí Rakúska Sebastiana Kurza, V4 + Veľká Británia.

SR svoje predsedníctvo využila na intenzívnu koordináciu aktivít krajín V4 na podporu Ukrajiny. Z iniciatívy SR bola zrealizovaná spoločná pracovná návšteva ministrov zahraničných vecí krajín V4 v Kyjeve, kde sa ukrajinským partnerom deklarovala pomoc pri odovzdávaní transformačných a integračných skúseností. Na úrovni štátnych tajomníkov rezortov zahraničia krajín V4 prebehli vo Ľvove konzultácie s ukrajinskými partnermi a v Bratislave konzultácie k Ukrajine vo formáte V4 + Nemecko. Prezidenti krajín V4 a Nemecka sa pri príležitosti osláv 25. výročia demokratických zmien v strednej Európe stretli aj s ukrajinským prezidentom Petrom Porošenkom.

V decembri sa v Bratislave uskutočnil pravidelný samit predsedov vlád krajín V4, na ktorý bol ako osobitný hosť prizvaný prezident Švajčiarskej konfederácie Didier Burkhalter. V prijatej spoločnej deklarácii vyjadrili vôľu rozvíjať vzájomnú spoluprácu. Na okraj samitu bola prijatá aj *Bratislavská deklarácia o prehĺbení obrannej spolupráce V4*. V oblasti obrany úspešne napreduje proces prípravy spoločnej bojovej skupiny krajín V4, ako aj príprava viacročného *Akčného plánu obrannej spolupráce krajín V4*.

Slovenské predsedníctvo vnieslo do spolupráce krajín V4 nový prvok, a to oblasť digitálnej ekonomiky s ambíciou prehĺbiť vzájomnú spoluprácu v inovačnej oblasti. Pod logom slovenského predsedníctva sa uskutočnilo niekoľko spoločných prezentácií tzv. start-upových firiem krajín V4 v zahraničí (v USA, Holandsku). V kontexte podpory inovačnej politiky sme podnikli kroky na vytvorenie Vyšehradského patentového inštitútu.

V rámci sektorových politík slovenské predsedníctvo pokračovalo v nastavených prioritách a činnosti pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre dopravné

Samit premiérov V4 a prezidenta Švajčiarska v Bratislave bol najvýznamnejšou udalosťou nášho vyšehradského predsedníctva v roku 2014, 9. decembra 2014 (Foto: Úrad vlády SR)

Druhé spoločné rokovanie vlád Slovenskej a Českej republiky, ktoré sa uskutočnilo 24. apríla 2014 v Skalici, potvrdilo kvalitu vzájomných vzťahov (Foto: Úrad vlády SR)

prepojenia. Počas pravidelnej Stredoeurópskej energetickej konferencie, organizovanej Slovenskou spoločnosťou pre zahraničnú politiku, sa v Bratislave uskutočnilo stretnutie ministrov krajín V4 zodpovedných za energetiku, ktoré potvrdilo nevyhnutnosť a záujem pokračovať v projektoch zameraných na zabezpečenie energetickej bezpečnosti regiónu a susedných krajín.

O možnostiach ďalšieho skvalitnenia vzájomných vzťahov medzi Slovenskom a Maďarskom hovorili ministri Miroslav Lajčák a Péter Szijjártó, ktorý si SR vybral ako cieľ svojej prvej zahraničnej návštevy, 7. októbra 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

Susedské vzťahy

Popri spolupráci na úrovni V4 rozvíjala SR so svojimi susedmi aj intenzívne bilaterálne vzťahy. Nadštandardné vzťahy s **Českom** boli potvrdené častými kontaktmi najvyšších predstaviteľov oboch krajín, úzkou dvojstrannou spoluprácou a koordináciou aktivít v rámci multilaterálnych vzťahov. Obe krajiny zároveň postupovali koordinovane pri presadzovaní spoločných záujmov na pôde V4 a EÚ. Výnimočnosť vzťahov potvrdilo v apríli druhé spoločné rokovanie vlády SR a vlády ČR, ktoré prinieslo ďalšie impulzy pre prehĺbenie spolupráce, predovšetkým v oblastiach európskej politiky, dopravnej infraštruktúry, energetiky, financií a obrany. Prehĺbenie dialógu občianskych spoločností a exekutív oboch krajín pokračovalo v októbri už piatym ročníkom Slovensko-českého diskusného fóra.

S **Maďarskom** pokračoval rozvoj pragmatických vzťahov a vzájomná spolupráca zameraná na konkrétne projekty. V roku 2014 sa podarilo dosiahnuť pozitívne výsledky najmä v oblasti infraštruktúry, energetiky a regionálnej spolupráce. Dôležitým momentom bolo marcové stretnutie premiérov v Szade, na ktorom bolo podpísané *Memorandum o vzájomnej spolupráci v oblasti dopravnej infraštruktúry*. Významným príspevkom k prehlbovaniu vzťahov bola i decembrová oficiálna návšteva prezidenta Jánosa Ádera v SR, ktorou vyvrcholili bilaterálne aktivity na najvyššej úrovni.

Vysokú úroveň vzťahov s **Poľskom** potvrdili početné stretnutia prezidentov aj ministrov zahraničných

vecí oboch štátov. Prioritnou oblasťou spolupráce ostáva dobudovanie cezhraničnej dopravnej infraštruktúry, v rámci energetickej infraštruktúry je kľúčovým komponentom severojužného koridoru budovanie plynového prepojenia medzi Slovenskom a Poľskom. V závere roka sa uskutočnilo aj tretie zasadnutie bilaterálneho diskusného fóra, ktorého sa okrem zástupcov rezortov diplomacie zúčastnili aj predstavitelia popredných mimovládnych organizácií z oblasti medzinárodných vzťahov.

Spolupráca s **Rakúskom** sa zamerala najmä na podporu hospodárskeho rastu, zamestnanosti, konkurencieschopnosti a stability. Dôležité impulzy v tomto smere poskytlo najmä Slovensko-rakúske ekonomické fórum, ktoré sa uskutočnilo v októbri za účasti predsedov vlád a siedmich ministrov v Bratislave. Okrem toho sa uskutočnili viaceré stretnutia na úrovni hláv štátov či ministrov zahraničných vecí v rámci kľúčových medzinárodno-politických fór. Jednou z konkrétnych bilaterálnych aktivít bolo spustenie projektu *Young Stars* v oblasti duálneho vzdelávania. Okrem spolupráce s Rakúskom v osvedčenom formáte V4 + Rakúsko boli položené základy spolupráce aj v trilaterálnom formáte Slovensko, Rakúsko a Česko.

Pozíciu **Ukrajiny** ako jednej z dlhodobých priorít zahraničnej politiky SR ešte zdôraznil vývoj za našou východnou hranicou. SR sa zasadzovala o konštruktívny postoj EÚ pri riešení krízy a podporovala ekonomickú integráciu a politickú asociáciu s EÚ. Minister Miroslav Lajčák v roku 2014 absolvoval viacero návštev Ukrajiny (Kyjev, Doneck, Odesa) a niekoľko stretnutí uskutočnili aj prezidenti a predsedovia vlád oboch krajín. SR zorganizovala aj ministerské stretnutie Skupiny priateľov Ukrajiny v rámci EÚ a v decembri 2014 sa uskutočnilo zasadnutie medzivládnej komisie pre národnostné menšiny, školstvo a kultúru.

V súvislosti s hľadaním riešenia krízy na Ukrajine SR podporila aktivity OBSE zamerané na deeskaláciu napätia v regióne, vyslala päť pozorovateľov do Osobitnej monitorovacej misie OBSE na Ukrajine a finančne podporila jej fungovanie.

V energetickej oblasti SR sprevádzkovala reverzný tok plynu na Ukrajinu, ktorý má pre jej energetickú bezpečnosť strategický význam a pokrýva prakticky jednu tretinu spotreby krajiny. Reakciou na vývoj situácie na Ukrajine bolo poskytnutie zdravotníckej i materiálnej pomoci, a aj výrazné zvýšenie objemu humanitárnej pomoci.

Prezident Andrej Kiska sa počas návštevy Poľska stretol s prezidentom Bronisławom Komorowskim. Obaja prezidenti vo vyhlásení ocenili bilaterálnu i regionálnu spoluprácu, ako aj spoluprácu v rámci EÚ a NATO, 15. júla 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

Bilaterálne vzťahy

Bilaterálne vzťahy s členskými štátmi EÚ boli priaznivo ovplyvnené predsedníckou pozíciou SR vo Vyšehradskej skupine. Návštevy predstaviteľov SR boli obohacované prezentačno-propagačnými aktivitami, ktoré sa sústreďovali najmä na aktívne vyhľadávanie a podporu prílevu priamych zahraničných investícií, rozvoj obchodu a transfer skúseností z fungovania znalostnej ekonomiky.

Prvé Slovensko-rakúske ekonomické fórum, ktoré sa konalo 14. októbra 2014 v Bratislave, otvoril minister Miroslav Lajčák a jeho rakúsky partner Sebastian Kurz (Foto: MZVaEZ SR)

Susedské vzťahy, regionálna a bilaterálna spolupráca

Pozvanie prezidenta Andreja Kisku na oslavy 25. výročia Nežnej revolúcie prijal i ukrajinský prezident Petro Porošenko, 16. novembra 2014 (Foto: Kancelária prezidenta SR/Marián Garaj)

Vzťahy medzi Slovenskom a **Nemeckom** sa vyznačovali mimoriadnou intenzitou politického dialógu („nemecká jeseň" na Slovensku), a to i na najvyššej politickej úrovni. Pri príležitosti osláv 25. výročia revolúcií v strednej Európe sa uskutočnili vzájomné návštevy hláv štátov. Parlamentnú dimenziu bilaterálnych vzťahov zvýraznila pracovná návšteva predsedu Spolkového snemu v SR, ako aj októbrová oficiálna návšteva nemeckej kancelárky Angely Merkelovej.

Slovensko-francúzske vzťahy boli formované praktickou implementáciou nového *Akčného plánu strategického partnerstva na roky 2013 – 2018*. Slovenský prezident sa v júni zúčastnil slávnostnej ceremónie k 70. výročiu vylodenia spojencov v Normandii. V júni a auguste prebehli v Paríži pracovné návštevy predsedu vlády Roberta Fica s cieľom koordinácie postojov pred samitmi EÚ.

Dynamiku vo vzťahoch so **Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska** určovala najmä téma európskeho integračného projektu, jeho budúce smerovanie, spoločné reformné snahy a miesto Spojeného kráľovstva v ňom. Na úrovni V4 sa podarilo zdynamizovať vzájomnú komunikáciu a spolupráca s krajinami V4 vyústila do pracovnej návštevy britského ministra zahraničných vecí v SR, počas ktorej sa uskutočnilo nielen bilaterálne stretnutie, ale aj rokovanie vo formáte V4 + Spojené kráľovstvo. Ekonomická dimenzia bola posilnená návštevami britského ministra pre Európu a ministra pre obchod a investície v SR.

Spolupráca so **severskými a pobaltskými štátmi** (NB8) sa rozvíjala na bilaterálnej aj regionálnej úrovni. Ministri zahraničných vecí **Lotyšska, Litvy** a **Švédska** pracovne navštívili SR v máji pri príležitosti konania bezpečnostnej konferencie GLOBSEC, na okraji ktorej sa uskutočnili aj bilaterálne rokovania. Tie potvrdili užitočnosť pragmatickej spolupráce a zmysluplnosť výmeny názorov na aktuálne témy v nadregionálnom formáte V4 + NB8.

V uplynulom roku pokračoval intenzívny politický dialóg so **Spojenými štátmi americkými**, ktorému dominoval medzinárodný vývoj súvisiaci s krízou na Ukrajine. Ťažiskovými témami boli koordinácia sankčných opatrení EÚ a USA, posilnenie obranyschopnosti európskych spojencov NATO, reverzný tok zemného plynu na Ukrajinu a podpora potrebných reforiem na Ukrajine. Dôležitým aspektom bola spolupráca v boji proti extrémistickému hnutiu ISIL.

Slovensko prispelo aj k procesu uzatvárania detenčného centra na Guantáname, keď z neho prijalo dvoch bývalých väzňov. Aktívne sa podieľalo aj na príprave samitu EÚ – USA v Bruseli v marci 2014. Marcové rokovania ministra Miroslava Lajčáka s rezortným kolegom Johnom Kerrym vo Washingtone potvrdili vysokú kvalitu slovensko-amerických vzťahov. SR sa aj naďalej zasadzovala za prijatie ambicióznej *Dohody o transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve* s dôrazom na strategický význam tejto dohody pre posilnenie transatlantickej väzby. Silným impulzom pre prehĺbenie spolupráce s USA v oblasti podpory rozvoja vzájomného obchodu, inovácií

Počas návštevy Slovenska sa kancelárka Nemecka Angela Merkel stretla i s prezidentom Andrejom Kiskom, 20. októbra 2014 (Foto: Kancelária prezidenta SR/Marián Garaj)

a školstva bola pracovná návšteva prezidenta SR Andreja Kisku na východnom a západnom pobreží USA v septembri 2014.

Vzťahy s **Ruskom** boli ovplyvnené krízovým vývojom na Ukrajine, ktorého riešením je dodržiavanie tzv. minských dohôd. Východiskom slovenskej pozície bolo presvedčenie, že kroky, ktoré robíme, majú byť proukrajinské, nie protiruské. Preto uplatnené sankcie voči Rusku nevnímame ako cieľ európskej politiky, ale ako prostriedok, po ktorom bolo nutné siahnuť, keď ostatné snahy priviesť Moskvu k reálnemu hľadaniu riešenia v duchu medzinárodného práva zlyhali. SR má záujem naďalej rozvíjať pragmatické, konštruktívne a transparentné vzťahy s Ruskom s dôrazom na ich obchodno-ekonomickú dimenziu. Rusko naďalej ostáva rozhodujúcim dodávateľom energetických surovín pre Slovensko. Minister Miroslav Lajčák viedol bilaterálny dialóg so svojím ruským partnerom a uskutočnili sa stretnutia ako na bilaterálnej úrovni, tak aj na okraji medzinárodných podujatí.

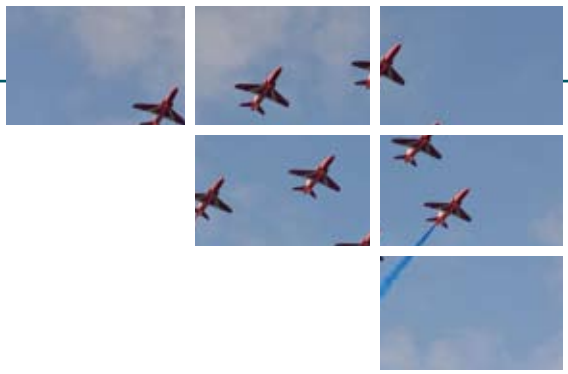
Miroslav Lajčák sa 19. mája 2014 stretol v Moskve so svojím ruským partnerom Sergejom Lavrovom. Bilaterálne rokovania boli zamerané na aktuálne zahraničnopolitické témy s dôrazom na vzťahy EÚ a Ruska a na vývoj situácie na Ukrajine, vrátane otázok spojených s dodávkami a tranzitom energetických surovín do a cez SR (Foto: MZVaEZ SR)

Hlavnou témou rozhovorov ministra Miroslava Lajčáka s ministrom zahraničných vecí USA Johnom Kerrym počas jeho marcovej pracovnej cesty v USA bola aktuálna situácia na Ukrajine v nadväznosti na pričlenenie Krymu k Ruskej federácii v rozpore s medzinárodným právom, 20. marca 2014 (Foto: US State Department)

Slovenskú delegáciu na samite NATO vo Walese viedol prezident Andrej Kiska. Na snímke s generálnym tajomníkom NATO Andersom Foghom Rasmussenom a britským premiérom Davidom Cameronom, 4. – 5. septembra 2014 (Foto: NATO)

3 Bezpečný a demokratický svet

Desať rokov v Severoatlantickej aliancii

Pre vonkajšiu bezpečnosť bolo v roku 2014 aj naďalej dôležité členstvo SR v **Severoatlantickej aliancii (NATO)**. Prepuknutie krízy na Ukrajine podnietilo posilnenie vojenskej prítomnosti NATO na východe Aliancie, ako aj prijatie a postupnú realizáciu opatrení na zvýšenie jej obranyschopnosti. Po 20 rokoch aktivít mimo Európy sa pozornosť NATO opäť výrazne obrátila ku kolektívnej teritoriálnej obrane.

Akčný plán pripravenosti prijatý na samite NATO vo Walese v septembri 2014 bol odpoveďou nielen na krízu na Ukrajine, ale aj šíriacu sa nestabilitu za južnou hranicou NATO a na Blízkom východe. Slovensko v plnej miere podporilo budovanie spôsobilostí v obrannom sektore. V tejto súvislosti sme vo Walese prezentovali záväzok zastaviť pokles výdavkov na obranu a zabezpečiť ich reálny nárast v súlade s hospodárskym rastom, a zároveň do roku 2020 vyčleniť na obranu 1,6 % HDP, ako i zámer vynaložiť do roku 2016 20 % z obranných výdavkov na modernizáciu ozbrojených síl.

Jednou z konkrétnych reakcií NATO na udalosti na Ukrajine bola priama pomoc poskytnutá prostredníctvom zvereneckých fondov. SR poskytla 30 000 eur na rehabilitáciu príslušníkov ukrajinských bezpečnostných zložiek, v súlade s prísľubom z Walesu realizovala na jeseň aj dva výcvikové kurzy pre ukrajinských špecialistov na odmínovanie a na pôde Aliancie predložila ponuku na uskutočnenie ďalších štyroch kurzov v roku 2015. Navyše sme prispeli aj vyslaním plánovačov obrany do Vrchného veliteľstva spojeneckých síl NATO v Európe.

Pokračovali sme v aktívnom presadzovaní politiky otvorených dverí NATO a podporovali začatie rokovaní o vstupe Čiernej Hory do NATO. V záujme konsenzu sme podporili rozhodnutie, že Aliancia zváži túto otázku najneskôr do konca roka 2015. Slovenská diplomacia v NATO výrazne prispela k tomu, že pred samitom bola osobitne prehodnotená pripravenosť všetkých uchádzačov na vstup do Aliancie.

Pri angažovaní NATO na západnom Balkáne sme presadzovali, aby aliančné sily v Kosove (KFOR) naďalej plnili úlohy v zmysle mandátu daného rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN (BR OSN) ako garant bezpečnosti a slobodného pohybu pre všetkých obyvateľov v Kosove, a prípadná zmena rozsahu ich nasadenia bola založená na mandáte BR. Zastupiteľský úrad SR v Belehrade ako

Najvyšší predstavitelia členských krajín NATO a ďalších zúčastnených štátov na samite vo Walese 4. – 5. septembra 2014 sledujú symbolický prelet stíhačiek (Foto: NATO)

kontaktné veľvyslanectvo NATO v Srbsku realizoval viacero aktivít zameraných najmä na zvýšenie informovanosti srbskej verejnosti o NATO. Na základe žiadosti SR rozhodlo NATO o pokračovaní jeho mandátu aj v rokoch 2015 – 2016.

Príslušníci Ozbrojených síl SR sa podieľali na činnosti veliteľstva NATO v Bosne a Hercegovine a boli súčasťou operácie ISAF v Afganistane aj v poslednom roku jej existencie, počas ktorého poskytovali výcvik a vzdelávanie afganským bezpečnostným silám. Účasťou príslušníkov OS SR sme podporili aj začatie novej výcvikovej misie NATO v Afganistane (*Resolute Support*) od januára 2015. Tiež sme potvrdili záväzok zo samitu v Chicagu finančne podporiť stabilizáciu afganských národných bezpečnostných síl.

OSN

Slovensko sa na pôde **Organizácie Spojených národov** naďalej zasadzovalo za dodržiavanie princípov Charty OSN a posilňovanie postavenia OSN v medzinárodných vzťahoch s cieľom efektívne reagovať na existujúce globálne hrozby. Návšteva prezidenta Andreja Kisku a ministra Miroslava Lajčáka v sídle OSN v New Yorku na jeseň a následná návšteva ministra v pobočke OSN v Nairobi upevnili postavenie SR ako aktívneho a zodpovedného člena OSN.

I naďalej sme venovali osobitnú pozornosť otázke efektívneho manažmentu OSN, jej finančných zdrojov a podpore reformy organizácie a jej orgánov. Širší priestor pre presadzovanie záujmov a stanovísk nám poskytlo spolupredsedníctvo s Thajskom v ad hoc

Účasť na operáciách a misiách medzinárodného krízového manažmentu k 31. decembru 2014

Misia	Oblasť pôsobenia	Počet príslušníkov OS SR	Počet civilných expertov, rezort
NATO			
ISAF (International Security Assistance Force/ Resolute Support od 1. 1. 2015)	Afganistan	66	
OSN			
UNFICYP (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus)	Cyprus	157	2, Ministerstvo vnútra SR (MV SR)
UNTSO (United Nations Truce Supervision Organization)	Egypt a Sýria	2	
EÚ			
EUFOR ALTHEA (European Union Force Althea)/ NATO HQ in Sarajevo	Bosna a Hercegovina	35 + 1 (NATO HQ)	
EUPOL (European Union Police Mission)	Afganistan		2, MV SR
EUMM (European Union Monitoring Mission)	Gruzínsko	1	2, MV SR
EULEX (European Union Rule of Law Mission)	Kosovo		6, MV SR
EUBAM (European Union Border Assistance Mission)	Moldavsko a Ukrajina		0 (plánované vyslanie 3 policajtov začiatkom roka 2015)
EUPOL COPPS (European Union Co-ordinating Office for Palestinian Police Support)	Palestínske územia		1, MV SR
OBSE			
Úrad OBSE v Tadžikistane	Tadžikistan		1, MV SR
Misia OBSE v Skopje	Macedónsko		1, MV SR
SMM Ukrajina			1, MV SR 1, MZVaEZ SR 3, nezaradení
Misia OBSE v Bosne a Hercegovine	Bosna a Hercegovina		1, nezaradený
Misia OBSE v Kosove	Kosovo		2, nezaradení
spolu		**262**	**23**

pracovnej skupine pre revitalizáciu práce Valného zhromaždenia OSN (VZ OSN). Príkladom aktívnej angažovanosti SR je aj predsedníctvo v piatom výbore VZ OSN (administratívnom a rozpočtovom).

V apríli 2014 sa SR stala členom Výkonného výboru Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR). V júli sme s Medzinárodnou organizáciou pre migráciu (IOM) a UNHCR podpísali trojstrannú dohodu, na základe ktorej sa uskutočňuje humanitárny transfer utečencov cez územie SR do tretích krajín, tzv. presídľovanie. Ide v poradí o piatu dohodu tohto druhu medzi SR a spomínanými inštitúciami.

V októbri Slovensko oficiálne predložilo kandidatúru na členstvo vo výkonnom výbore Svetovej organizácie cestovného ruchu (UN WTO) na roky 2015 – 2019. Voľby sa budú konať v roku 2015 v Kolumbii.

Spoločná bezpečnostná a obranná politika EÚ

Na pôde Únie sme aktívne prispievali do diskusií o rozvoji **spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky** (SBOP), ako aj do budovania jej krízového manažmentu pri zohľadnení prioritných záujmov, ktorými sú strategické posilnenie obrannej spolupráce, rozvoj spôsobilostí a schopnosť EÚ reagovať.

Zapájali sme sa do civilných misií a vojenských operácií EÚ – príslušníci OS SR sa zúčastňovali na operácii EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine, kde SR od septembra 2012 zastáva pozíciu vedúcej krajiny v Regionálnom koordinačnom centre operácie v Sarajeve, a na misii EUMM v Gruzínsku. Slovenskí civilní experti sa zúčastňovali misií a operácií EÚ v Bosne a Hercegovine, Kosove, na moldavsko-ukrajinskej hranici, v Gruzínsku, Afganistane a na palestínskych územiach.

V oblasti medzinárodného krízového manažmentu SR presadzovala rozvoj komplexného prístupu EÚ, ktorý umožňuje efektívne využívať široké spektrum jej politických, bezpečnostných, ekonomických a rozvojových nástrojov. V tomto kontexte sme sa zasadzovali o čo najužšiu spoluprácu EÚ a NATO a hľadanie finančne najefektívnejších riešení budovania obranných kapacít v rámci iniciatívy „združovania a zdieľania“ (*pooling and sharing*), pričom sme sa snažili maximálne využiť potenciál regionálnej spolupráce najmä krajín V4.

Súčasťou slovenského predsedníctva V4 bolo i spoločné vojenské cvičenie V4 na území Slovenska *Ground Pepper 2014* usporiadané v spolupráci s USA. Pokračovali aj prípravy bojovej skupiny EÚ krajín V4, ktorá bude v pohotovosti v prvom polroku 2016, pričom SR privítala poľskú iniciatívu vytvoriť ďalšiu spoločnú bojovú skupinu V4 v roku 2019.

Prezident Andrej Kiska vystúpil počas zasadnutia Valného zhromaždenia OSN, 25. septembra 2014 (Foto: UN Photo/Cia Pak)

Reforma bezpečnostného sektora

Rok 2014 bol úspešný a bohatý na aktivity SR v oblasti reformy bezpečnostného sektora (SSR), ktoré nabrali rozsah i intenzitu. Rastúci význam tejto témy na globálnej úrovni potvrdilo schválenie historicky prvej rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN (BR OSN) o SSR (2151/2014) v apríli počas nigérijského predsedníctva. V získavaní podpory pre rezolúciu sa významne angažovala aj SR z pozície stáleho spolupredsedu Skupiny priateľov SSR v OSN.

SR sa zameriavala na rozvoj témy SSR aj v rámci ďalších regionálnych organizácií, a to najmä v spolupráci s Organizáciou pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) a Africkou úniou. V súlade s odporúčaniami spomínanej rezolúcie sme sa sústredili prioritne na podporu efektívnejšej koordinácie aktivít rozličných organizácií v oblasti SSR v zainteresovaných regiónoch. S týmto cieľom sme sa podieľali na organizácii niekoľkých medzinárodných podujatí. Slovenským príspevkom do debaty bola o. i. aj samostatná panelová diskusia o hľadaní modalít spolupráce medzinárodných organizácií v SSR, ktorá sa konala počas konferencie

Minister Miroslav Lajčák otvoril v Bratislave bezpečnostnú konferenciu GLOBSEC 2014, venovanú bezpečnostným výzvam súčasnosti, predovšetkým vo vzťahu k udalostiam na Ukrajine a ich dopadom na koncept európskej bezpečnosti, 14. mája 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

GLOBSEC v Bratislave a zúčastnili sa jej predstavitelia OSN, EÚ, OBSE a Africkej únie.

Dobré výsledky priniesla spolupráca SR so švajčiarskym predsedníctvom OBSE pri jeho úsilí o hlbšie rozpracovanie témy reformy bezpečnostného sektora v rámci OBSE. V júli sa vo Viedni pod slovensko-švajčiarskou záštitou konala konferencia o možnostiach spolupráce OSN a OBSE v oblasti SSR. Na pôde OBSE sme zároveň vytvorili Skupinu priateľov SSR, ktorú vedieme, a v októbri sme v Bratislave zorganizovali odborný seminár, odštartujúci proces vypracovania interných smerníc OBSE pre SSR.

Naše aktivity na podporu SSR sme zamerali aj na africký kontinent. V novembri zorganizovalo Slovensko v spolupráci s Africkou úniou, EÚ a OSN v Addis Abebe Africké fórum o SSR. Popri ňom sme v Nairobi spolu s Keňou a OSN spoluorganizovali aj panelovú diskusiu k výzvam a príležitostiam v oblasti reformy bezpečnostného sektora vo východnej Afrike a regióne Afrického rohu.

Reakcia na globálne výzvy a hrozby

Veľká časť pozornosti bola v priebehu roka 2014 venovaná dianiu na Blízkom východe, predovšetkým v Sýrii a Iraku, situácii v Líbyi, napätiam medzi Sudánom a Južným Sudánom, a v neposlednom rade medzi Kongom a Konžskou demokratickou republikou. Medzi globálnymi hrozbami, ktoré poznačili medzinárodné dianie v uplynulom roku, bol aj nárast radikalizmu

Spoločná fotografia z Afrického fóra o reforme bezpečnostného sektora. Podujatie v etiópskej Addis Abebe otvoril aj minister Miroslav Lajčák. Fórum spoločne zorganizovali Africká únia, EÚ, OSN a Slovensko, 24. novembra 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

a terorizmu, predstavujúceho ISIL a Boko Haram. SR bola kosponzorom rezolúcie BR OSN, ktorú vyvolal bezprecedentný počet zahraničných bojovníkov pôsobiacich v konfliktoch v Sýrii a Iraku v radoch militantných teroristických skupín.

Slovensko sa pripojilo ku švajčiarskej výzve, aby BR OSN poverila Medzinárodný trestný súd (ICC) prešetrením podozrenia zo závažného porušenia ľudských práv a humanitárneho práva v Sýrii. Zároveň sme prostredníctvom Medzinárodnej organizácie pre migráciu poskytli humanitárnu pomoc pre severný Irak formou priamej finančnej pomoci v čiastke 20 000 eur. Humanitárnu pomoc z prostriedkov *SlovakAid* vo výške 20 000 eur sme poskytli prostredníctvom OSN aj Palestíne.

Naliehavou témou bola aj situácia v regióne západnej Afriky v súvislosti s epidémiou eboly, ktorá predstavuje nielen zdravotné, ale aj ekonomické, humanitárne a bezpečnostné riziko a je ohrozením mieru a stability. SR poskytla pomoc vo forme finančného príspevku vo výške 15 000 eur prostredníctvom Svetovej zdravotníckej organizácie.

Dňa 2. apríla 2014 uložila SR u depozitára v New Yorku ratifikačnú listinu k *Zmluve o obchode so zbraňami*, ktorá má pomôcť zvýšeniu globálnej bezpečnosti a eliminácii nelegálneho obchodu. Boli sme jednou z prvých krajín, ktoré ratifikačné listiny uložili, a zmluva tak pre ne nadobudla platnosť 24. decembra 2014, teda 90 dní po dosiahnutí potrebného počtu ratifikácií (50).

SR bola účastníkom rokovaní zmluvných strán o budúcej podobe nového *Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy*, ktorý by mal byť schválený v roku 2015 v Paríži. Súčasťou celosvetového úsilia o mobilizáciu aktivít zameraných na prípravu novej globálnej dohody bol aj klimatický samit zvolaný z iniciatívy GT OSN. SR na samite zastupoval minister životného prostredia, ktorý podporil závery a odporúčania klimatického samitu a zdôraznil príspevok SR k plneniu cieľov znižovania CO_2, ako aj k oblasti implementácie obnoviteľných zdrojov pri výrobe elektrickej energie.

Venovali sme stálu pozornosť aj potrebe efektívne čeliť novým bezpečnostným výzvam, vrátane boja proti terorizmu a kybernetickým hrozbám. Podieľali sme sa na konsolidácii dosiaľ vybudovaného systému globálnych noriem pre kontrolu zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia ich dôsledným dodržiavaním a podporou ich univerzalizácie. Zároveň sa SR zasadzovala za obnovenie rokovaní Konferencie o odzbrojení s cieľom oživiť medzinárodný normotvorný proces odzbrojenia. SR naďalej podporovala urýchlené začatie rokovaní o zmluve o zákaze výroby štiepnych materiálov pre jadrové zbrane a prispela k úsiliu medzinárodného spoločenstva pri likvidácii sýrskych chemických zbraní.

V septembri bola SR zvolená za predsedu Rady guvernérov Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu, jedného z dvoch hlavných orgánov agentúry (s mandátom do septembra 2015). Získanie tohto postu potvrdzuje pozíciu SR ako skúseného a spoľahlivého partnera pri mierovom využívaní jadrovej energie.

Ľudskoprávna agenda

Dva roky intenzívnych diskusií na vnútroštátnej úrovni, ktoré zahŕňali pracovné stretnutia a expertné rokovania so širokým spektrom subjektov, priniesli v decembri 2014 hmatateľný výsledok. Návrh *Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike* bol predložený na rokovanie vlády SR.

Ministerstvo v roku 2014 vyhlásilo výzvu na predkladanie žiadostí o dotácie na podporu ľudskoprávnych aktivít realizovaných prevažne občianskou spoločnosťou. V rámci výzvy bolo podporených spolu 48 projektov v celkovej výške 850 000 eur. Projekty boli zamerané najmä na vzdelávanie o ľudských právach a podporu ochrany práv zraniteľných skupín.

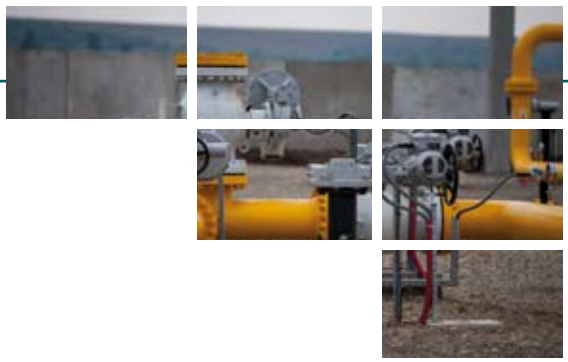
SR ako členská krajina Medzinárodnej aliancie pre pripomínanie holokaustu participovala aj na aktivitách v oblasti pripomínania, vzdelávania a výskumu holokaustu.

Na 25. zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva v Ženeve k aktuálnej situácii v oblasti ľudských práv v rôznych častiach sveta sa 3. marca 2014 zúčastnil štátny tajomník Peter Javorčík
(Foto: UN Photo/Eskinder)

V rámci živého vstupu pre CNBC zo Singapuru hovoril minister Miroslav Lajčák aj o investičných príležitostiach pre singapurských podnikateľov na Slovensku, 3. novembra 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

4 Ekonomická diplomacia

Ministerstvo aj v roku 2014 využívalo svoje kompetencie v oblasti ekonomickej diplomacie na presadzovanie obchodno-ekonomických záujmov Slovenska v zahraničí. Základom koordinácie obchodných a ekonomických aktivít a prezentácie SR v zahraničí bola intenzívna komunikácia medzi predstaviteľmi štátu a podnikateľského sektora v rámci Rady vlády SR na podporu exportu a investícií, Rady pre strategické riadenie, koordináciu a kontrolu činnosti Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) a Rady ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR pre koordináciu činnosti Slovenskej agentúry pre cestovný ruch (SACR). Výsledkom tejto koordinácie bolo prijatie strategických dokumentov v oblasti vonkajších ekonomických vzťahov a cestovného ruchu vrátane jeho marketingu. Ďalším dôležitým výsledkom koordinovanej práce je aj zefektívnenie organizovania oficiálnych účastí SR na výstavách a veľtrhoch v zahraničí, podnikateľských misií a podnikateľských fór spojených so zahraničnými pracovnými cestami ústavných činiteľov a nový prístup k organizovaniu medzivládnych komisií pre hospodársku spoluprácu.

Stratégia vonkajších ekonomických vzťahov SR na obdobie 2014 – 2020 bola rozpracovaná do zamerania ekonomickej diplomacie v oblasti bilaterálnych vzťahov do roku 2016. Dôraz sme kládli na stanovenie priorít pre jednotlivé regióny v kontexte ich aktuálneho a očakávaného vývoja.

V priebehu roka 2014 ministerstvo zorganizovalo v spolupráci so SARIO a Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou (SOPK) viaceré podnikateľské fóra a misie. Tie dopĺňali aj návštevy predstaviteľov krajiny alebo podujatia orientované na export, iniciované v súčinnosti s ďalšími partnermi aktívnymi v oblasti medzinárodnej ekonomickej spolupráce (napr. s Maltou, Slovinskom, Veľkou Britániou, Českou republikou, Chorvátskom, Ruskou federáciou, Ukrajinou, Jordánskom, Kolumbiou a Afganistanom), ako aj Slovensko-rakúske ekonomické fórum.

V rámci pravidelného bilaterálneho dialógu realizoval rezort diplomacie konzultácie v oblasti ekonomickej diplomacie s partnermi z Rakúska, Slovinska a Česka s cieľom výmeny skúseností a koordinácie pozícií v otázkach spoločného záujmu. Prijal tiež pozvanie SOPK na účasť v dialógu s desiatimi top exportérmi Slovenska a pokračoval v realizácii už tradičných

Minister Miroslav Lajčák viedol už štvrté stretnutie Rady vlády SR na podporu exportu a investícií v roku 2014. Ťažiskovými bodmi rokovania boli koncept podpory realizácie veľkých exportných projektov a informácia o priebežnej implementácii nástrojov a opatrení stratégie *Vonkajších ekonomických vzťahov Slovenskej republiky na obdobie 2014 – 2020*, 22. októbra 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

PODNIKATEĽSKÉ CENTRUM MZVaEZ SR
☎+421 2 5978 5959, +421 906 07 5959

Poskytujeme informácie nevyhnutné na presadzovanie vašich podnikateľských ambícií v oblasti exportu výrobkov a služieb, vývozu kapitálu, vytvárania kooperačných väzieb a zakladania spoločných podnikov v zahraničí.

e-mail: bizinfo@mzv.sk

investičných dialógov s francúzskymi a nemeckými investormi za účasti predsedu vlády a viacerých ministrov.

Zrealizovali sme aj semináre zamerané na zvýšenie informovanosti podnikateľského sektora o možnostiach účasti v rôznych formách medzinárodnej ekonomickej spolupráce – napr. v medzinárodnom verejnom obstarávaní v organizáciách OSN a v NATO, či k možnostiam spolupráce s Eurázijskou hospodárskou úniou, ako aj na podporu podnikania žien-podnikateliek.

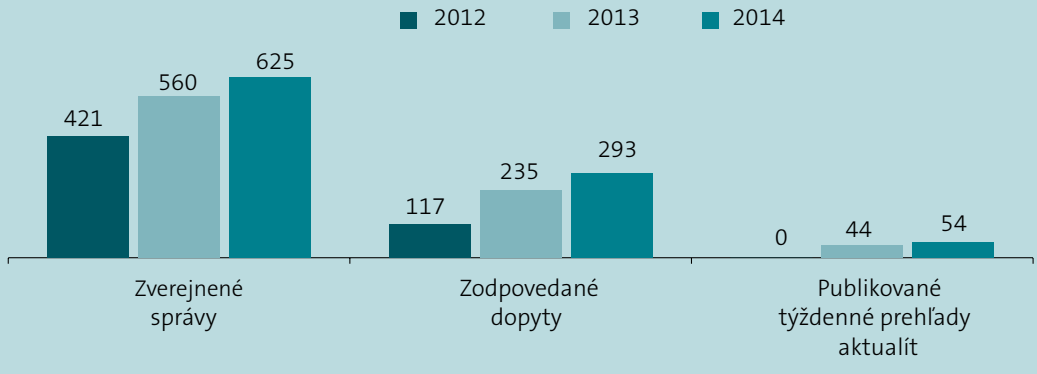
S cieľom rozšíriť odbytové možnosti slovenských tovarov na mimoeurópske trhy bolo zorganizovaných niekoľko zahraničných ciest predstaviteľov ministerstva s účasťou podnikateľských delegácií napr. v Spojených arabských emirátoch (letecká doprava) či Singapure (inovatívne podniky) a Vietname (jadrová energetika). Návštevy v Egypte, Pakistane a Mjanmarsku predstavili možnosti slovenského hospodárstva v jednotlivých sektoroch.

V oblasti spoločnej obchodnej politiky EÚ v roku 2014 SR presadzovala najmä získanie lepšieho prístupu k najväčším a najrýchlejšie rastúcim ekonomikám sveta, a to prostredníctvom prípravy a implementácie dohôd o voľnom obchode (FTAs). Boli ukončené rokovania o *Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohode s Kanadou* (CETA) a pokračovali rokovania s ďalšími partnermi (Japonskom, Indiou, partnermi zo zoskupenia ASEAN a krajinami Východného partnerstva).

Najdôležitejšou dohodou z hľadiska záujmov SR, o ktorej rokovania stále pokračujú, je *Dohoda o transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve* (TTIP) s USA.

Kľúčovým záujmom SR je, aby komplexné dohody o voľnom obchode a ekonomickom partnerstve prispievali k zvýšeniu exportnej výkonnosti SR nielen v tradičných sektoroch (automobilový priemysel, spotrebná elektronika, hutnícky priemysel), ale aj v iných odvetviach (energetika, služby, doprava).

Významným komponentom ministerstva, prostredníctvom ktorého sa realizuje ekonomická diplomacia, je **Podnikateľské centrum**. Na portáli *Podnikajme v zahraničí* a zasielaním týždenného prehľadu ekonomických aktualít zo zahraničia sprostredkovalo podnikateľskej verejnosti ekonomické

Prehľad aktivít Podnikateľského centra v roku 2014

Spoločná fotografia zo zasadnutia *Slovensko-rakúskeho ekonomického fóra*, ktoré sa konalo 14. októbra 2014 v Bratislave. Fóra sa okrem ministrov zahraničných vecí zúčastnili aj ministri dopravy, školstva, práce a sociálnych vecí Rakúska a Slovenska, primátor Bratislavy a viac ako 40 vládnych expertov z oboch krajín (Foto: MZVaEZ SR)

informácie zo zastupiteľských úradov, informovalo o veľtrhoch, výstavách, tendroch a nových podnikateľských príležitostiach v zahraničí, a úspešne tak sprostredkovalo niekoľko úspešných obchodných prípadov. V roku 2014 opätovne vzrástol počet zverejnených ekonomických správ. Prostredníctvom svojej e-mailovej schránky odpovedalo na dvaapolnásobný nárast počtu priamych dopytov podnikateľskej verejnosti od svojho vzniku v roku 2012.

Štátny tajomník Peter Burian spoločne s ministrom zahraničných vecí Slovinska Karlom Erjavecom oficiálne otvorili v Bratislave slovinsko-slovenské obchodné fórum, 21. marca 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

Energetická bezpečnosť

Dynamický vývoj na medzinárodnej politickej scéne a globálna transformácia trhov s energiami upriamili pozornosť zahraničnej a európskej politiky SR na témy energetickej bezpečnosti.

Na európskej úrovni prispela SR k formovaniu stratégie európskej energetickej politiky, ktorá je založená na konkurencieschopnosti, reálnej diverzifikácii, technologickej neutralite pri redukcii škodlivých emisií a zvyšovaní energetickej efektívnosti. SR prispela k realizácii transeurópskej energetickej infraštruktúry severojužného koridoru spustením úspešného projektu reverzného plynovodu na Ukrajinu a prepojením plynovodov Slovenska a Maďarska.

V súlade so schválenou národnou energetickou politikou podporila SR aj vytváranie konkurencieschopnej energetiky prostredníctvom diverzifikácie energetických zdrojov a prepravných trás. SR prispela nielen k vytvoreniu chýbajúceho prepojenia energetickej infraštruktúry so susednými krajinami, ale aj rozšíreniu kapacity ropovodu Adria, ktorá umožní čerpať z kapacít nekonvenčných zdrojov.

V rámci 8. ročníka Stredoeurópskej energetickej konferencie sa konalo stretnutie ministrov zodpovedných za energetiku z krajín Vyšehradskej skupiny, Bratislava 24. novembra 2014 (Foto: RC SFPA)

Rezort diplomacie spolupracoval s ministerstvom hospodárstva, OBSE a Energetickou chartou na realizácii konferencie Bezpečnosť energetických dodávok – Ako lepšie ochrániť energetickú infraštruktúru pred zlyhaniami, a podieľal sa aj na realizácii 8. ročníka Stredoeurópskej energetickej konferencie, ktorú organizuje Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku.

Predseda vlády Robert Fico a predseda vlády Ukrajiny Arsenij Jaceňuk 2. septembra 2014 vo Veľkých Kapušanoch slávnostne uviedli plynovod Vojany – Užhorod s reverzným tokom do komerčnej prevádzky (Foto: Úrad vlády SR)

Podpora vedomostnej ekonomiky a inovácie

Ministerstvo sa v oblasti vedomostnej ekonomiky a inovácií podieľalo na realizácii cieľov definovaných *Stratégiou výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR* a *Stratégiou vonkajších ekonomických vzťahov SR na obdobie 2014 – 2020*. Znalostná ekonomika, inovácie a rozvoj technológií sú nevyhnutné pre rast konkurencieschopnosti slovenských podnikateľských subjektov. Na podporu medzinárodnej spolupráce v tejto oblasti organizovalo ministerstvo v júni druhé slovensko-severské inovačné fórum s krajinami Škandinávie, ktoré bolo zamerané na budovanie vedecko-technologických parkov a rozvoj start-upov. Zároveň bolo podnetom na zmluvné prepojenie miest Žilina a Tampere, vrátane ich univerzít a vedecko-technologických inštitúcií.

S Podnikateľským a inovačným centrom Bratislava organizoval rezort inovačné fórum Internacionalizácia a spolupráca s krajinami mimo EÚ a s veľvyslanectvom

Švajčiarskej konfederácie slovensko-švajčiarske inovačné fórum SWISSNESS 2014. Fórum prinieslo podnety na legislatívne úpravy na podporu malých a stredných podnikov v oblasti inovácií v rámci budovania „striebornej ekonomiky". Významným bolo aj spoločné slovensko-česko-holandské podujatie zamerané na podporu účasti SR na projektoch vesmírneho výskumu a účasti SR v European Space Agency (ESA).

Medzinárodné ekonomické a finančné organizácie a inštitúcie

Na multilaterálnych fórach bola SR aktívna predovšetkým pri snahách o hľadanie riešení súvisiacich s prekonávaním globálnej krízy a vytváranie preferenčných podmienok pre slovenské podnikateľské subjekty.

Členstvo SR v **Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj** (OECD) trvalo prispieva k formulovaniu, realizácii a vyhodnocovaniu hospodárskej politiky SR. Koncom roka bola predstavená pravidelná hodnotiaca správa OECD *Ekonomický prehľad Slovenska 2014*. Okrem tradičnej časti prehľadu sa správa zameriavala na oblasť verejného sektora a regionálne vyvážený hospodársky rast. Hlavné odporúčania OECD sa týkali riešenia nezamestnanosti, regionálnych rozdielov a reformy verejnej správy a investícií do vzdelávania.

Pri príležitosti zverejnenia ekonomického prehľadu sa uskutočnila i návšteva generálneho tajomníka OECD Ángela Gurríu v Bratislave, počas ktorej sa stretol s najvyššími predstaviteľmi SR. Podpísané bolo i *Memorandum o porozumení o krátkodobých pobytoch expertov vlády SR v OECD*, ktoré vytvára systémový rámec pre zvyšovanie odborného potenciálu a analytických kapacít ústredných orgánov štátnej správy SR.

Ako jeden zo zakladajúcich štátov **Svetovej obchodnej organizácie** (WTO) participovala SR na jej pôde pri vytváraní nového multilaterálneho obchodného systému v rámci rozvojovej agendy z Dohy. Východiskom tejto aktivity boli závery deviatej ministerskej konferencie WTO na Bali. Na ich základe pokračovali prípravy viacerých multilaterálnych obchodných dohôd, najmä revidovanej *Dohody o obchode s informačnými technológiami* (ITA II) a novej *Dohody o obchode so službami* (TISA), ktorá otvára aj pre SR nové možnosti uplatnenia sa v obchode so službami v celosvetovom meradle.

V rámci svojej cesty po krajinách strednej Európy navštívil generálny riaditeľ **Organizácie OSN pre priemyselný rozvoj** (UNIDO) Li Yong 13. októbra 2014 Slovensko. Počas svojej návštevy prerokoval otázky posilnenia vzájomne výhodnej bilaterálnej spolupráce medzi SR a UNIDO. Dôležitou súčasťou diskusie bola rozvojová agenda po roku 2015, ktorá je v oblasti priemyselného rozvoja jednou z priorít UNIDO.

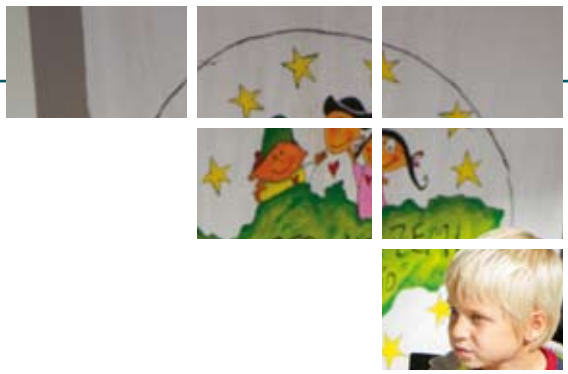
Minister Miroslav Lajčák počas svojej návštevy Vietnamskej socialistickej republiky 4. novembra 2014 vystúpil aj na Slovensko-vietnamskom obchodnom fóre, na ktorom ho sprevádzala delegácia slovenských podnikateľov (Foto: MZVaEZ SR)

Generálny tajomník OECD Ángel Gurría počas svojej návštevy v Bratislave podpísal so štátnym tajomníkom Petrom Javorčíkom *Memorandum o porozumení medzi SR a OECD o krátkodobých pobytoch expertov vlády SR v OECD*, 5. novembra 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

Aj napriek obmedzeným zdrojom sú slovenské organizácie aj vďaka podpore *SlovakAid* prítomné so svojimi projektmi vo viac ako 20 krajinách sveta (Foto: SAMRS)

5 Rozvojová spolupráca

V roku 2014 došlo k dôležitému posunu pri skvalitňovaní strategického rámca rozvojovej spolupráce SR. V januári vláda SR schválila v poradí tretiu *Strednodobú stratégiu rozvojovej spolupráce SR na roky 2014 – 2018*. SR začala napĺňať aj požiadavky a odporúčania Výboru OECD pre rozvojovú pomoc (DAC), ktorého členom je od septembra 2013. S cieľom znížiť fragmentáciu aktivít rozvojovej spolupráce bol znížený počet prioritných krajín z 19 na desať a podrobnejšie bolo rozpracované aj sektorové zameranie. Ministerstvo schválilo stratégiu rozvojovej spolupráce so všetkými troma programovými krajinami – Afganistanom, Keňou a Moldavskom.

V záujme efektívneho plánovania rozvojovej spolupráce a plnenia záväzkov voči OECD bol spustený informačný systém pre evidenciu a vykazovanie rozvojových tokov SR, ako aj nová webová stránka *SlovakAid*. V roku 2014 začali v Keni a Moldavsku pôsobiť rozvojoví diplomati, od čoho ministerstvo očakáva skvalitnenie aktivít *SlovakAid* v týchto krajinách. Podarilo sa aj zaktivizovať a posilniť postavenie Koordinačného výboru pre rozvojovú spoluprácu SR a v pilotnej prevádzke spustiť vzdelávací program v oblasti rozvojovej spolupráce pre pracovníkov štátnej správy.

Ministerstvo uskutočnilo aj viacero krokov na zefektívnenie projektového cyklu. Schválilo *Stratégiu monitorovania a evaluácie bilaterálnej rozvojovej spolupráce SR*, spustilo nové a skvalitnilo existujúce programy a nástroje – podporu začínajúcich podnikateľských partnerstiev (start-upy), vysielanie dobrovoľníkov a expertov, aktivity Centra pre odovzdávanie skúseností z integrácie a reforiem (CETIR), finančné príspevky zastupiteľských úradov SR a pod.

Sektory a nástroje

Z hľadiska geografického zamerania bol v roku 2014 najväčší záujem o rozvojovú spoluprácu s Moldavskom so šiestimi schválenými projektmi, nasledovala Keňa so štyrmi, ďalšie dotácie smerovali na západný Balkán, Ukrajinu, do Afganistanu, Južného Sudánu, Gruzínska a Bieloruska. Z prostriedkov *SlovakAid* boli spolufinancované projekty slovenských mimovládnych organizácií pre oblasť rozvojového vzdelávania, z ktorých dva projekty získali grant aj z fondov Európskej komisie (celkovo bolo podporených päť projektov v súhrnnej sume takmer 140 000 eur). Po prvýkrát bola schválená dotácia na podporu začínajúcich podnikateľských partnerstiev v Keni.

Na prístrojovom vybavení, zakúpenom vďaka prostriedkom *SlovakAid*, sa na klinike v kenskom Nairobi testuje krv pacientov na prítomnosť vírusov a baktérií. Na klinike ošetria každoročne viac ako 17 000 pacientov, 26. novembra 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

V bratislavskej Starej tržnici sa 14. októbra 2014 konal Rozvojový deň 2014: Za život vo férovejšom svete. Podujatie je každý rok organizované pri príležitosti Medzinárodného dňa boja proti chudobe (Foto: SAMRS)

Z pohľadu sektorového zamerania sa SR sústreďovala prioritne na podporu demokracie a dobrej správy vecí verejných, rozvoj infraštruktúry (sociálnej, zdravotnej a vzdelávacej), ochranu životného prostredia, rozvoj pôdohospodárstva. Kľúčovým komponentom rozvojových aktivít bol aj prenos skúseností SR z integrácie do EÚ.

Aktivity *SlovakAid* v programových a projektových krajinách rozvojovej spolupráce SR zahŕňali aj:

- financovanie malých rozvojových projektov prostredníctvom zastupiteľských úradov SR (59 finančných príspevkov – mikrograntov, v sume do 5 000 eur do 11 krajín v celkovej sume 271 836 eur),

Geografické zameranie schválených projektov *SlovakAid* v roku 2014

Moldavsko	6
Keňa	5 (vrátane start-upového projektu)
Albánsko	2
Ukrajina	2
Afganistan, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzínsko, Južný Sudán, Kosovo	1

- vysielanie dobrovoľníkov do rozvojových krajín – bolo schválených 43 žiadostí o podporu vyslania dobrovoľníkov do 15 rozvojových krajín v celkovej sume 202 151 eur,
- technickú pomoc prostredníctvom CETIR v oblasti budovania štátnosti a štátnych inštitúcií, demokratizácie spoločnosti, aplikovania reforiem a tvorby trhového prostredia, ako aj integračného procesu do euroatlantických štruktúr (28 realizovaných aktivít pre 11 krajín v celkovej hodnote 141 906 eur).

V roku 2014 vyčlenilo ministerstvo na realizáciu bilaterálnej rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci približne 6 miliónov eur. Približne 7 miliónov eur mali vyčlenené na bilaterálnu rozvojovú spoluprácu vybrané ústredné orgány štátnej správy. Ďalších viac ako 48 miliónov eur smerovalo vo forme (zväčša) povinných príspevkov SR do EÚ, medzinárodných organizácií a finančných inštitúcií. Celková výška oficiálnej rozvojovej pomoci SR za rok 2014 prekročila 61 miliónov eur, čím podiel ODA na HND tvoril cca 0,08 %.

Napriek obmedzenému rozpočtu (a zaostávaniu za prijatými finančnými medzinárodnými záväzkami) doterajšie skúsenosti slovenských subjektov ukazujú, že aktivity *SlovakAid* sú účinné, efektívne a majú viditeľné výsledky. Na rozdiel od mnohých tradičných donorov

Lekár Juraj Benca, ktorý v roku 2010 pomáhal zraneným po zemetrasení na Haiti, si od Miroslava Lajčáka prevzal zlatú plaketu ministra pre terénneho pracovníka v rozvojovej spolupráci, 16. októbra 2014
(Foto: MZVaEZ SR)

SR neposkytuje pomoc vládam (príspevky do štátnych rozpočtov), ale priamo tým, ktorí ju potrebujú, napr. zdravotníckym a sociálnym zariadeniam, školám a pod. Tým je pomoc kontrolovateľná, merateľná a znižuje sa riziko korupcie na miestnej úrovni.

Počas predsedníctva SR vo V4 sme kládli dôraz na spoluprácu s partnermi V4 aj v oblasti rozvojovej pomoci. Konkrétnym výsledkom bolo zapojenie sa do spoločného projektu krajín V4 a Japonska v Čiernej Hore, kam bol vyslaný slovenský expert na odovzdanie skúseností SR z budovania a rozvoja súkromného sektora.

Významným pozitívom je, že do aktivít *SlovakAid* sa popri mimovládnych organizáciách postupne zapájajú aj ďalší noví aktéri, napríklad Združenie miest a obcí Slovenska a jeho členovia, štátne inštitúcie (najmä prostredníctvom CETIR) i médiá. Aktivity začala realizovať aj Platforma podnikateľov pre zahraničnú rozvojovú spoluprácu s cieľom dosiahnuť väčšie zapojenie podnikateľských subjektov. S pozitívnym ohlasom zo strany podnikateľských subjektov sa stretol aj workshop o rozvojových fondoch z krajín Perzského zálivu, ktorého sa zúčastnilo takmer 90 slovenských účastníkov.

Ministerstvo sa systematicky snaží zvyšovať verejnú informovanosť a skvalitniť poskytované informácie o rozvojovej spolupráci. S týmto zámerom spoluorganizovalo a podporilo niekoľko významných podujatí, ako napríklad osvetové podujatie pre verejnosť Rozvojový deň 2014: Za život vo férovejšom svete v októbri 2014 v Bratislave či medzinárodnú konferenciu Rozvojové ekosystémy vo V4: Príležitosti na spoluprácu mimovládnych organizácií a firiem po miléniových cieľoch v októbri 2014 v Bratislave.

Ministerstvo je tiež národným koordinátorom pre oblasť globálneho rozvojového vzdelávania a aj v roku 2014 pokračovalo v koordinácii a príprave zasadnutí pracovnej skupiny pre globálne rozvojové vzdelávanie. Vo februári zorganizovalo v Bratislave prezentáciu *Záverečnej správy Európskej siete pre globálne vzdelávanie (GENE Peer Review)*.

SR promptne reagovala na humanitárne krízy vo svete. V roku 2014 poskytlo ministerstvo finančnú humanitárnu pomoc v celkovej hodnote vyše 720 000 eur, v rámci toho 125 000 eur v reakcii na situáciu na Ukrajine a 460 000 eur ako posthumanitárnu pomoc po ničivých záplavách v Srbsku a Bosne a Hercegovine. Prostredníctvom príspevkov do medzinárodných organizácií ministerstvo pomohlo sýrskym utečencom v Libanone a v Jordánsku, kurdským utečencom v Iraku a palestínskym utečencom (spolu 110 000 eur).

V roku 2014 pokračovali v New Yorku rokovania členských krajín OSN k príprave medzivládnych rokovaní k rozvojovej agende po roku 2015 a zostávajúcich podujatí súvisiacich s prípravou samitu k agende *Post-2015*. SR aktívne vstúpila do prípravy trvalo udržateľných rozvojových cieľov (SDGs) po roku 2015, o. i. aj prácou vo Výbore expertov pre financovanie trvalo udržateľného rozvoja či členstvom v Pracovnej skupine Globálneho partnerstva pre občiansku spoločnosť. Táto pracovná skupina predstavuje unikátne združenie donorov, partnerských krajín a predstaviteľov občianskej spoločnosti, čo poskytuje priestor na vytváranie originálnych riešení.

Slovenská republika dodala v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci do Moldavska dve vozidlá rýchlej zdravotnej pomoci s kompletným materiálno-technickým vybavením, 20. novembra 2014
(Foto: Marián Angelovič)

Vedúcich zastupiteľských úradov SR prijal po oficiálnom otvorení trojdňovej porady 1. júla 2014 aj prezident Andrej Kiska. Poradu otvoril príhovorom minister Miroslav Lajčák (Foto: MZVaEZ SR)

6 Služba občanom

Konzulárna pomoc a asistencia

V úsilí o zabezpečenie čo najlepšej kvality a dostupnosti konzulárnych služieb a asistencie ministerstvo popri využívaní osvedčených spôsobov činnosti upriamilo svoju pozornosť aj na nové spôsoby zvyšovania ich úrovne.

V roku 2014 sme v snahe zlepšiť dostupnosť konzulárnej asistencie v prípade núdze rozšírili počet konzulárnych úradov vedených honorárnymi konzulárnymi úradníkmi na 51.

V Chorvátsku bolo zabezpečenie konzulárnych služieb pre slovenských turistov dovolenkujúcich v krajine posilnené otvorením sezónneho konzulárneho pracoviska, tentoraz v Zadare, ktoré vydalo 42 náhradných cestovných dokladov, poskytlo nefinančnú pomoc v núdzi v 36 prípadoch a v 17 prípadoch právnu pomoc. V jednom prípade participovalo na repatriácii zosnulého občana.

Pre zvýšené bezpečnostné riziká na Ukrajine došlo k výraznému nárastu počtu občanov Bieloruska tranzitujúcich cez SR. To spôsobilo niekoľkonásobné zvýšenie počtu žiadateľov o víza – nápor bol vyriešený personálnym posilnením vízového pracoviska zastupiteľského úradu v Minsku, ktoré do 1. decembra 2014 vydalo takmer 26 000 víz, čo je približne štvornásobne viac než za celý rok 2013.

Pre rozsiahlu komunitu Slovákov žijúcich vo Veľkej Británii využíval jediný zastupiteľský úrad pôsobiaci v krajine pri zabezpečení konzulárnych služieb možnosť pravidelných výjazdových konzulárnych dní do iných britských miest. V roku 2014 sa uskutočnilo celkom 15 výjazdov, pričom vykonaných bolo 3 317 úkonov. V rovnakej praxi pokračoval aj Generálny konzulát SR v New Yorku, ktorý počas výjazdových dní do Chicaga a Ohia zabezpečil vybavenie 166 požiadaviek.

V rámci národného projektu Elektronizácia služieb na úseku ochrany práv a záujmov občanov a podnikateľov SR v pôsobnosti MZVaEZ SR boli v priebehu roka pripravené opatrenia, ktoré majú od jesene 2015 umožniť postupné zavedenie elektronizácie konzulárnych služieb. Koncom roka 2014 sa finalizovala úprava časti webovej stránky ministerstva, ktorá obsahuje cestovné a konzulárne informácie.

Mobilná aplikácia SVETOBEŽKA

Ministerstvo ponúka mobilnú aplikáciu pre operačné programy Android a iOS, ktorá slúži ako pomôcka slovenským občanom pri cestách do zahraničia. Aplikácia SVETOBEŽKA je bezplatná.

SVETOBEŽKA je rozdelená na 6 hlavných sekcií: V núdzi v zahraničí, Registrácia pred cestou, Cestovanie, V čom spočíva konzulárna pomoc, Stredisko pre pomoc občanom a Slovenské zastupiteľstvá, pričom päť z nich má ďalšie podsekcie, ktoré poskytujú konkrétne informácie a rady, ako postupovať v núdzových situáciách v zahraničí, koho kontaktovať ako prvého, kam sa obrátiť po pomoc, ktoré pravidlá dodržiavať, čo konzulárni pracovníci slovenských zastupiteľských úradov môžu pre našich občanov urobiť a čo už nie, a v neposlednom rade obsahuje zoznam všetkých slovenských diplomatických zastúpení vo svete s príslušnými telefonickými a e-mailovými kontaktmi, voliteľnými priamo z menu aplikácie.

V dňoch 1. – 4. júla 2014 sa na pôde MZVaEZ konala porada vedúcich zastupiteľských úradov, tradičná pracovná schôdzka šéfa rezortu diplomacie s veľvyslancami Slovenska, ktorá sa koná každé dva roky. Na podujatí vystúpili minister Miroslav Lajčák aj premiér Robert Fico (Foto: MZVaEZ SR)

Ďalším predpokladom na zvýšenie štandardu konzulárnej pomoci v núdzi je aj právna úprava problematiky finančnej pomoci našim občanom v zahraničí, ktorá bola pripravovaná v priebehu roka 2014 a zakotvená vo výnose ministerstva platnom od 1. januára 2015.

K 1. decembru 2014 využilo registráciu krátkodobého pobytu v zahraničí cez registračný systém spolu 17 000 občanov, čo predstavuje mierny nárast oproti predchádzajúcemu roku. Najvýraznejšie stúpol počet osôb, ktoré využili možnosť registrácie pred cestami do Thajska (nárast približne o 45 %), Maroka, Ruska, USA, Izraela. Poklesol počet registrácií pred cestou do Tuniska (v porovnaní s uplynulým rokom o polovicu), Egypta (približne o tretinu) a Turecka.

Predmetom zvýšenej pozornosti bola problematika medzinárodných rodičovských únosov, ktorá vyžaduje mimoriadne časové, organizačné a negociačné úsilie a individuálny prístup. Na riešenie mnohých komplikovaných prípadov využívalo ministerstvo v spolupráci s Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže a ďalšími inštitúciami mnohé nadštandardné opatrenia.

Výsledkom koordinovanej snahy členských štátov EÚ o zníženie rozsahu vízovej povinnosti či uľahčenie získania víz pre svojich občanov bolo zrušenie vízovej povinnosti pri cestách do Spojených arabských emirátov (k 22. marcu 2014) pre občanov 13 členských štátov Únie, medzi nimi i SR. Katar umožňuje občanom SR

INFORMAČNÉ CENTRUM

Poradíme vám v oblastiach:
- podmienky cestovania do zahraničia
- aktuálne cestovné obmedzenia
- nepredvídané situácie v zahraničí
- kontakty na zastupiteľské úrady
- konzulárne informácie

☎ +421 2 5978 5978

DOBROVOĽNÁ REGISTRÁCIA

Bezplatná služba poskytovania:
- dôležitých informácií
- včasného varovania pred hroziacim nebezpečenstvom v zahraničí
- nepredvídané situácie v zahraničí
- pomoci v núdzových situáciách

Zaregistrujte sa pred cestou do zahraničia na www.mzv.sk

od apríla 2014 získať vízum na letisku v Dohe, Bahrajn k takejto praxi pristúpil na letisku v hlavnom meste Manáme od októbra a Tunisko v decembri rozšírilo možnosť krátkodobého bezvízového vstupu občanom SR na svoje územie za predpokladu, že cieľom nebude zárobková činnosť. Na zoznam miest so 72-hodinovým bezvízovým tranzitom bolo zaradené v poradí už ôsme čínske mesto Si-an (Xi'an). Od 1. septembra nadobudla platnosť *Dohoda medzi EÚ a Azerbajdžanom o zjednodušení udeľovania víz* a k zjednodušeniu vydávania víz občanom pristúpil v júni aj Tadžikistan.

Na základe spoločného memoranda bol schválený *Program pracovnej dovolenky medzi Slovenskou republikou a Taiwanom*, ktorým sa pre mladých ľudí z oboch krajín zjednodušili procedúry pri vstupe, pobyte a práci na území druhého štátu.

S cieľom jednoduchšieho získavania víz v krajinách, kde SR nemá zastupiteľský úrad, pokračovalo ministerstvo v podpisovaní dohôd o zastupovaní s inými členskými krajinami EÚ pri vydávaní víz v tretích štátoch. Dosiaľ ministerstvo uzavrelo dohody s 12 členskými štátmi EÚ, z toho v roku 2014 dve (Portugalsko a Švédsko), dohodu podpísalo aj so Švajčiarskom a rozšírilo už existujúce dohody (Belgicko a Lotyšsko). Rozpracované bolo rozšírenie dohôd s Rakúskom a Českom, ku ktorému by malo dôjsť v prvej polovici roku 2015.

Na základe dosiaľ uzavretých platných dohôd môžu občania tretích štátov na 34 miestach v 33 krajinách (ZÚ iných členských štátov EÚ) získať vízum na cestu do SR a SR zastupuje sedem členských štátov vo vízovom konaní na deviatich svojich zastupiteľských úradoch.

V roku 2014 sme:

- vybavili 106 442 žiadostí o víza (1 205 ich bolo zamietnutých a riešili sme 21 odvolaní voči rozhodnutiu o zamietnutí, zrušení či neudelení víza),
- udelili 1 097 víz v rámci zastupovania iných štátov EÚ,
- poskytli pomoc 3 382 občanom SR,
- registrovali 2 282 zadržaných a uväznených a 1 110 občanov SR vo výkone trestu v zahraničí,
- uskutočnili 114 konzulárnych návštev u občanov SR vo výkone väzby či trestu v zahraničí,
- vykonali 36 217 osvedčovacích úkonov (podpisy, kópie, preklady, superlegalizácie),
- zrealizovali 8 121 úkonov tzv. matričnej agendy (osobitná matrika, matričné doklady zo SR, výmena matrík),
- zosobášili 40 párov,
- riešili 2 417 prípadov štátnoobčianskej agendy,
- sprostredkovali 1 501 žiadostí justičných orgánov SR o právnu pomoc zahraničných orgánov,
- riešili 623 žiadostí o status Slováka žijúceho v zahraničí,
- vystavili 1 133 konzulárnych potvrdení občanom SR v zahraničí,
- šesťkrát asistovali pri deportačnom konaní,
- odpovedali na 57 905 e-mailov a
- zabezpečili ďalších 16 550 konzulárnych úkonov.

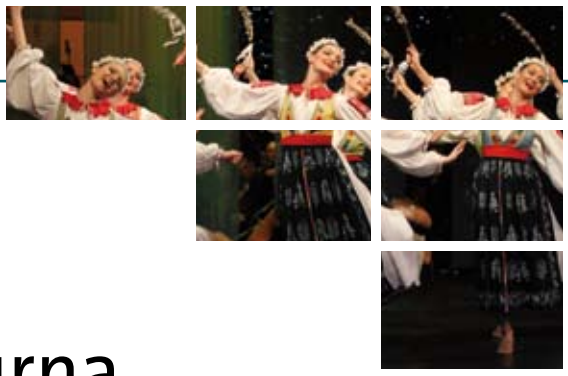
V roku 2014 finalizovali prípravy uzavretia dohody s externým poskytovateľom služieb vo vízovom konaní. Občania Ukrajiny (v Kyjeve a Užhorode) a Ruska (v Moskve a Petrohrade) môžu využiť na podávanie žiadosti o víza od januára 2015 i vízové centrum externého dodávateľa, a nebudú tak nútení dostaviť sa na zastupiteľský úrad SR.

Na porade vedúcich zastupiteľských úradov vystúpila spoločne s ministrom Miroslavom Lajčákom aj vysoká predstaviteľka EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčka Európskej komisie Catherine Ashton, Bratislava 1 . júla 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

V historickej budove SND zorganizovalo MZVaEZ 30. apríla 2014 slávnostné podujatie pri príležitosti osláv 10. výročia vstupu Slovenska do Európskej únie. Podujatia sa zúčastnili najvyšší ústavní činitelia, osobnosti politického, kultúrneho a spoločenského života, ako aj tí, ktorí sa pričinili o vstup Slovenska do EÚ. Pozvanie prijali poprední predstavitelia EÚ, vrátane predsedu Európskeho parlamentu Martina Schulza, predsedu Európskej rady Hermana Van Rompuya či podpredsedu Európskej komisie Maroša Šefčoviča. Podujatie vysielala RTVS v priamom prenose. Večer bol súčasťou série podujatí k tomuto výročiu, z ktorých viaceré boli určené pre širokú verejnosť (Foto: MZVaEZ SR)

7 Verejná a kultúrna diplomacia

Verejná diplomacia

V roku 2014 si SR pripomenula viaceré významné výročia – 10. výročie vstupu SR do Európskej únie, 25. výročie Nežnej revolúcie, 70. výročie Slovenského národného povstania a sto rokov od vypuknutia 1. svetovej vojny. Ministerstvo pripravilo k uvedeným výročiam reprezentatívne výstavy, ktoré boli zaslané zastupiteľským úradom a slovenským inštitútom v zahraničí s cieľom predstaviť SR zahraničnej verejnosti ako dynamickú a úspešnú krajinu, nadväzujúcu na svoje bohaté historické dedičstvo. Pri príležitosti 10. výročia vstupu SR do EÚ pripravilo aj slávnostné kultúrno-spoločenské podujatie v historickej budove SND za účasti najvyšších ústavných činiteľov a popredných predstaviteľov EÚ.

Rezort v roku 2014 aktívne využíval širokú paletu nástrojov na komunikáciu s domácou a zahraničnou verejnosťou, vrátane sociálnych sietí, prednášok na univerzitách a spolupráce s mimovládnym sektorom.

Branding SR

Ministerstvo pokračovalo v spolupráci s partnermi zo štátnych inštitúcií a odbornej verejnosti pri rozvíjaní procesu jednotnej prezentácie SR v zahraničí. Zástupcovia rezortu naďalej viedli *Pracovnú skupinu pre koordinovanú prezentáciu SR v zahraničí*. Tá vznikla ako medzirezortná platforma spolupráce jednotlivých aktérov podieľajúcich sa na prezentácii SR v zahraničí v rámci Rady vlády SR na podporu exportu a investícií.

Ťažiskom činnosti ministerstva v oblasti koordinácie jednotnej prezentácie SR v zahraničí bol posun procesu vytvorenia značky SR z analytickej a prípravnej etapy smerom k realizačnej a implementačnej fáze. S týmto cieľom rezort inicioval odštartovanie verejnej diskusie o vypracovaných návrhoch komunikačných rámcov vhodných na prezentáciu SR v zahraničí, ako aj doteraz dostupných skíc grafických návrhov. Spätná väzba

Minister Miroslav Lajčák poskytuje rozhovor pre portál BrandingSlovenska.com a symbolicky tak otvára verejnú diskusiu o identite a značke Slovenska, 19. júna 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

Plagáty ku kultúrnoprezentačným projektom, ktoré MZVaEZ pripravilo v roku 2014 pri príležitosti významných výročí

získaná prostredníctvom webového portálu, série prednášok na univerzitách a pracovných stretnutí so zástupcami odbornej verejnosti a médií predstavuje významný vstup pre plánované vytvorenie „značky Slovensko" v rokoch 2015 – 2016.

Na pôde rezortu diplomacie sa zišli odborníci na marketing a branding, aby spoločne s ministrom prezentovali novinárom víziu v oblasti tvorby značky Slovenska. Doterajšie kroky predstavili sociologička Oľga Gyárfášová, konzultant pre branding a marketing Marián Timorácky a poradca ministra pre tvorbu jednotnej prezentácie SR v zahraničí Peter Littmann, 18. februára 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

Cieľom ministerstva je v spolupráci s ďalšími vládnymi rezortmi prispieť prostredníctvom profesionálnej značky SR k odbúraniu duplicít a k posilneniu synergie v oblasti prezentácie SR v zahraničí, a tým aj k postupnému rozvoju politického, kultúrneho a ekonomického potenciálu prezentačných aktivít SR v zahraničí.

Kultúrna diplomacia

V kontexte už uvedených výročí realizovali slovenské inštitúty a zastupiteľské úrady SR široké spektrum prezentačných aktivít z oblastí výtvarného umenia, filmu, hudby, vedy a literatúry.

Na podporu a posilnenie vzájomných vzťahov v oblastiach kultúry, vzdelávania, obchodu a cestovného ruchu bol rok 2014 vyhlásený za Rok výmen medzi krajinami V4 a Japonskom. V rámci tejto iniciatívy bol za slovenského vyslanca dobrej vôle vymenovaný profesor Vladimír Bužek, vysokoškolský pedagóg a uznávaná osobnosť v oblasti teórie kvantovej fyziky. Projekt sprevádzali výmenné spoločensko-kultúrne podujatia (napr. Mesiac japonskej kultúry).

Z iniciatívy slovenskej strany sa uskutočnilo aj historicky prvé zasadnutie Spoločnej slovensko-kórejskej komisie v oblasti kultúry, školstva, športu a cestovného ruchu, ktorého cieľom bolo rozšírenie

a zintenzívnenie bilaterálnej spolupráce vyplývajúcej z medzivládnej *Dohody o spolupráci s Kórejskou republikou v oblasti kultúry, školstva a cestovného ruchu* z roku 2007.

Rezort diplomacie je aj koordinátorom Medzivládnej slovensko-ukrajinskej komisie pre národnostné menšiny, školstvo a kultúru, ktorej 13. zasadnutie sa uskutočnilo v decembri v Kyjeve. Komisia plní funkciu poradného orgánu vládnych kabinetov oboch krajín.

V rámci multilaterálnych zoskupení prebiehala už tradične úspešná regionálna spolupráca krajín Stredoeurópskej kultúrnej platformy, ktoré sa zamerali na prezentáciu spoločných aktivít v krajinách mimo EÚ. Sieť európskych národných kultúrnych inštitútov EUNIC je aktívnym subjektom v oblasti podpory vzájomných kultúrnych vzťahov a organizuje mnohé už tradičné a úspešné podujatia (napr. Európsky deň jazykov, Deň kávy či Noc literatúry).

Slováci žijúci v zahraničí

Aj v roku 2014 ministerstvo prostredníctvom Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí aktívne zabezpečovalo svoje úlohy vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí.

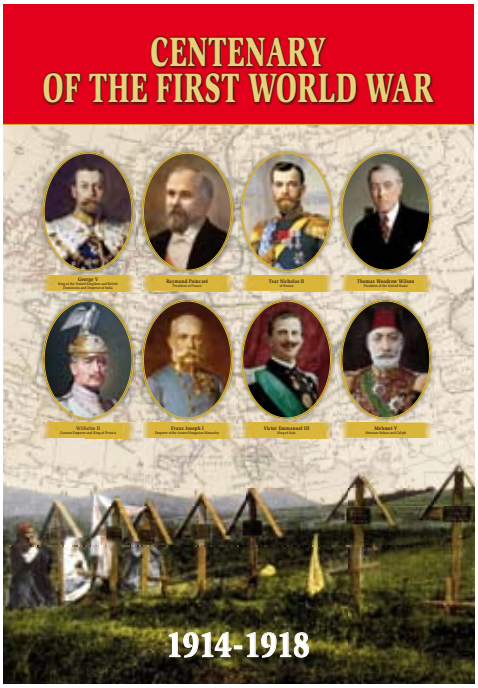
Veľká pozornosť bola venovaná procesu prijímania a udeľovania *Osvedčenia zahraničného Slováka*

Minister Miroslav Lajčák spolu s ministrom pre Európu, integráciu a zahraničie Rakúska Sebastianom Kurzom a štátnym tajomníkom Ministerstva zahraničných vecí Maďarska Péterom Szijjártóom na podujatí 25 rokov od rozstrihnutia Železnej opony v Klingenbachu 27. júna 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

v spolupráci s ministerstvom vnútra a príslušným odborom policajného zboru, osobitne vo vzťahu k Ukrajine.

Okrem aktívnej realizácie *Koncepcie štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí do roku 2015* vláda SR počas roka 2014 schválila aj *Správu o štátnej politike vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí a o poskytnutej štátnej podpore Slovákom žijúcim v zahraničí za rok 2013* a vypracovala návrh programu

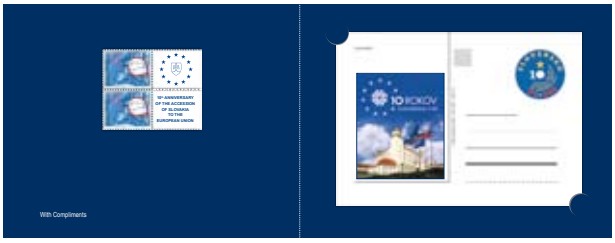

Plagáty ku kultúrnoprezentačným projektom, ktoré MZVaEZ pripravilo v roku 2014 pri príležitosti významných výročí

Poštová známka z emisného radu Osobnosti pripomínajúca 125. výročie narodenia významného slovenského politika a diplomata Štefana Osuského

Poštová známka vydaná pri príležitosti 10. výročia vstupu Slovenska do Európskej únie

na rok 2015. V priebehu roka prebiehali aj prípravné práce na návrhu *Koncepcie štátnej politiky Slovenskej republiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na roky 2016 – 2020*, ktorá bude predložená vláde SR v roku 2015, a v nadväznosti na ňu začali aj prípravy novelizácie zákona o Slovákoch žijúcich v zahraničí. V roku 2014 sa uskutočnila v poradí už dvanásta Stála konferencia Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí, nad ktorou prevzal záštitu prezident SR Andrej Kiska. Jej nosnou témou bol prístup štátov,

Minister Miroslav Lajčák s nositeľmi ocenenia Vyslanec dobrej vôle za rok 2014 – Andreou Rajňákovou, poprednou odborníčkou v oblasti gastroenterológie, hepatológie a endoskopie, ktorá pôsobí v Singapure, Petrom Biľakom, uznávaným grafickým dizajnérom a jedným z najznámejších európskych tvorcov písma pôsobiacim v Holandsku, a Antonom Zajacom, spoluzakladateľom a dlhoročným výkonným riaditeľom americkej časti firmy ESET. Tradíciu oceňovania slovenských osobností založil minister Miroslav Lajčák v roku 2010 (Foto: MZVaEZ SR)

V roku 2014 sa uskutočnila v poradí už dvanásta Stála konferencia Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí (Foto: MZVaEZ SR)

v ktorých žijú a pôsobia Slováci, k národnostným menšinám a krajanským komunitám.

Spolupráca s tretím sektorom

Tretí sektor má nezastupiteľné miesto v oblasti rozvojovej pomoci, pri príprave koncepčných dokumentov rezortu, analytických materiálov či organizácií podujatí v oblasti medzinárodných vzťahov. Ministerstvo aj v roku 2014 pokračovalo v tradičnej spolupráci s mimovládnymi neziskovými organizáciami (MVO).

Finančná podpora pre projekty MVO je spravovaná prostredníctvom dotačného mechanizmu rezortu v oblasti medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky – týmto spôsobom sa môžu uchádzať o podporu predovšetkým projekty zamerané na analytickú činnosť a organizáciu podujatí pre odbornú i laickú verejnosť. V roku 2014 bolo takýmto spôsobom podporených 34 projektov v celkovej výške 109 000 eur.

Medzi najvýznamnejšie projekty, ktoré sa konajú s podporou ministerstva, patrí medzinárodná konferencia GLOBSEC organizovaná Slovenskou atlantickou komisiou, patriaca medzi najprestížnejšie zahraničnopolitické fóra na svete, konferencia Centra pre európske záležitosti venovaná európskym témam Tatra Summit či každoročná Stredoeurópska energetická konferencia organizovaná Slovenskou spoločnosťou pre zahraničnú politiku.

Tradičné novoročné stretnutie ministra Miroslava Lajčáka so zástupcami mimovládnych neziskových organizácií v Bratislave 17. decembra 2014 (Foto: MZVaEZ SR)

Budova Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
(Foto: MZVaEZ SR)

8 Moderná a profesionálna zahraničná služba

V minulom roku bol náš rezort konfrontovaný s mnohými výzvami spojenými s výrazným zhoršením medzinárodnej bezpečnostnej situácie. Pri striktnom znižovaní rozpočtových zdrojov znásobenom pôsobením mechanizmov tzv. dlhovej brzdy bolo potrebné zabezpečovať narastajúci počet úloh a aktivít.

V roku 2014 sme v Bratislave zorganizovali poradu našich veľvyslancov pôsobiacich v zahraničí so zástupcami ostatných rezortov zameranú aj na lepšiu koordináciu procesu zabezpečovania cieľov slovenskej diplomacie.

Prioritné úsilie bolo venované príprave na predsedníctvo SR v Rade Európskej únie. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že naše ministerstvo riadi proces zlepšovania jazykových schopností v celej štátnej správe s dôrazom na anglický a francúzsky jazyk.

K zvýšeniu kvality a konkurenčného prostredia v rezorte prispelo obsadzovanie voľných štátnych zamestnaneckých miest transparentnou formou vonkajších výberových konaní.

S mimoriadnym záujmom sa stretli vzdelávacie aktivity v oblasti ekonomickej diplomacie a rozvojovej a humanitárnej pomoci. Na ministerstve absolvovali krátkodobé odborné stáže študenti z 42 slovenských a zahraničných univerzít, a tiež diplomati z európskych ministerstiev zahraničných vecí.

Sme v permanentnom procese hľadania vnútorných rezerv a zdrojov – postupne reštrukturalizujeme nehnuteľný majetok v zahraničí, v rámci možností zjednodušujeme a centralizujeme výkon hospodársko-finančnej agendy, viac využívame školenia prostredníctvom e-learningu. V rámci kontinuálneho zlepšovania servisu pre občanov realizujeme projekt zásadnej elektronizácie služieb pre občanov a podnikateľov. Vývoj vo svete nás nútil čoraz viac sa zaoberať otázkami kybernetickej bezpečnosti.

Môžeme konštatovať, že sa nám v minulom roku – aj keď s vynaložením mimoriadneho úsilia – podarilo zachovať vysokú kvalitu našej činnosti, profesionalitu zamestnancov a zabezpečiť podmienky potrebné pre relevantné presadzovanie zahraničnopolitických a európskych záujmov Slovenskej republiky.

Pavol Sýkorčin
vedúci služobného úradu

Moderná a profesionálna zahraničná služba

Sieť zastupiteľských úradov

K 1. decembru 2014 mala SR v zahraničí **celkom 90 zastupiteľských úradov**, z toho 64 veľvyslanectiev, sedem misií pri medzinárodných organizáciách, osem generálnych konzulátov, dve pobočky ZÚ, jeden Slovenský ekonomický a kultúrny úrad v Tchaj-peji (SEKÚ) a osem slovenských inštitútov.

V priebehu roka bol zriadený zastupiteľský úrad SR v Gruzínsku a z dôvodu ozbrojeného konfliktu zastupiteľský úrad Damask dočasne pôsobil v Libanone (v Bejrúte).

Personálna politika a vzdelávanie zamestnancov

Prioritou personálnej politiky a riadenia ľudských zdrojov boli aj v roku 2014 aktivity zamerané na zvýšenie výkonnosti a kvality zamestnancov slovenskej zahraničnej služby a prípravu na historicky prvé predsedníctvo SR v Rade EÚ (SK PRES).

S cieľom zabezpečiť vzdelávanie zamestnancov štátnej správy práve na výkon SK PRES sa ministerstvo úspešne uchádzalo o nenávratný finančný príspevok vo výške 1 672 116 eur z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu na realizáciu národného projektu s názvom Zvýšenie kvality výkonu zamestnancov štátnej správy v oblasti agendy EÚ – príprava na predsedníctvo SR v Rade EÚ.

V roku 2014 sme spustili jazykové vzdelávanie, do ktorého sa zapojilo celkom 548 zamestnancov štátnej správy. Tí sa skupinovo alebo individuálne vzdelávajú v anglickom a francúzskom jazyku. Zostávajúce vzdelávacie aktivity, doplnené o odborné stáže v Bruseli a mediálny tréning, sa budú realizovať v roku 2015.

Rezort tiež zabezpečil viac ako 20 vzdelávacích kurzov: od všeobecných školení v oblasti informačných technológií a právnych predpisov cez jazykové kurzy až po odborné prednášky.

Ministerstvo pristúpilo aj k vzdelávaniu svojich zamestnancov v hospodárskej oblasti doma aj v zahraničí prostredníctvom e-learningu.

V roku 2014 sa po prvý raz v histórii ministerstva realizoval projekt hromadného prijímania nových zamestnancov, tzv. „ročník 2014“. Na desať voľných pracovných miest sa prihlásilo viac ako 200 záujemcov. V súvislosti s prípravou slovenského predsedníctva v Rade EÚ boli rovnakým spôsobom posilnené vybrané útvary ministerstva o osem odborníkov v dočasnej štátnej službe.

K 31. decembru 2014 pracovalo na ministerstve 1202 pracovníkov, z toho v ústredí ministerstva v Bratislave 503 a na zastupiteľských úradoch v zahraničí 699 (vrátane zmluvných síl). Krátkodobú odbornú stáž absolvovalo v roku 2014 na ministerstve 198 študentov vysokých škôl, z toho v ústredí 106 a 92 študentov na zastupiteľských úradoch, pričom išlo o poslucháčov z celkovo 42 slovenských alebo zahraničných univerzít. Stáž na ministerstve absolvovali aj traja zahraniční diplomati.

Výdavky MZVaEZ SR za rok 2014

(zjednodušený prehľad programovej štruktúry – skutočné čerpanie v eurách)

Programy:	
Rozvoj zahraničných vzťahov	**100 792 270**
Riadenie programov	32 323 309
Súdny spor Gabčíkovo-Nagymaros	41
Spolupráca s tretím sektorom	109 800
Vzdelávanie zamestnancov	97 470
Tvorba a implementácia politík v oblasti ľudských práv	899 631
Refundácia výdavkov z operačného programu Technická pomoc	162 765
Diplomatická reprezentácia SR v zahraničí	63 010 474
Kultúrna reprezentácia SR v zahraničí	1 202 113
Pracovná sila zo zahraničných miestnych zdrojov	2 986 667
Pomoc krajanom v zahraničí	**1 896 941**
Medzirezortné programy:	
Oficiálna rozvojová pomoc – MZVaEZ SR	**3 985 308**
Vysielanie civilných expertov do aktivít krízového manažmentu mimo územia SR – MZVaEZ SR	**33 743**
SK PRES 2016	**825 031**
Ľudské zdroje	**148 273**
Príspevky SR do medzinárodných organizácií – MZVaEZ SR	**9 829 393**
Výdavky spolu	**117 510 959**